

TOPLUMCU BELEDİYESİ POLİTİKALARININ OVACIK BELEDİYESİ ÖRNEĞİ ÜZERİNDEN DEĞERLENDİRİLMESİ¹

Dr. Engin BOZKURT²

Özet

Toplumcu Belediyecilik kavramı Türkiye’de 1970’li yıllardaki birtakım Cumhuriyet Halk Partili belediyelerin uygulamalarının yaklaşım ve ilkeler bütünü şeklinde formüle edilmesi ile ortaya çıkmıştır. Toplumcu belediyecilik düşüncesinin uluslararası kentleşme ve yerel yönetimler alan yazınında tam bir kavramsal karşılığı bulunmamaktadır. Bununla birlikte kavram, dünyadaki sol-sosyalist örgütlerin belediyecilik deneyimlerinden, ülkemizde ve uluslararası alanda gerçekleşen siyasal mücadelelerden etkilenecek oluşturulmuş beş temel ilkeye yaslanmaktadır. Söz konusu ilkeler; demokratik katılımcılık, birlikçi-bütünlükçülük, üreticilik, kaynak yaratıcılık ve tüketim düzenleyicilik şeklinde ifade edilmektedir. 1973 seçimlerinde Cumhuriyet Halk Partisi tarafından kazanılan başta İstanbul, Ankara ve İzmit olmak üzere bu Partili kimi Belediyeler ile birlikte Fatsa Belediyesi toplumcu belediyecilik kapsamında kabul edilen yerel yönetimlerdir.

1980 askeri darbesi ile Türkiye’de sosyalist mücadelenin gelişmesi engellenirken, toplumcu belediyeciliğin anılan örnekleri de ortadan kaldırılmış ve neoliberal belediyecilik dönemi başlamıştır. Anavatan Partisi, Sosyal Demokrat Halkçı Parti, Refah Partisi, Adalet ve Kalkınma Partisi tarafından yürütülen neoliberal belediyecilik döneminde toplumcu belediyeciliğin özellikle üretici özelliği silinmeye çalışılmıştır. Bu süreçte yalnızca 1989-1994 yılları arasında bazı Sosyal Demokrat Halkçı Partili belediyeler tarafından “sosyal belediyecilik” kavramı etrafında emekçi sınıflara belirli alanlarda hizmet önceliği verilmiş ve bu kesimin yerel kaynaklardan kısmi pay alması sağlanmıştır. Fakat Sosyal Demokrat Halkçı Parti döneminin söylem ve uygulamaları incelendiğinde, neoliberal belediyeciliğin sınırlarını aşan politikalar geliştirmedeği anlaşılmaktadır.

2000 yılı sonrası süreçte ise birçok sol-sosyalist örgüt yerel seçimlere ve yerel yönetimlere özel ilgi göstermeye başlamıştır. Bu doğrultuda birtakım ilçe belediyeleri seçimlerde sol-sosyalist örgütler tarafından kazanılmış, fakat en fazla iki dönem yönetimde kalınabilmiştir. Diğer yandan söz konusu belediyelerden hiçbiri Ovacık Belediyesi’ninki kadar Türkiye’de kendinden söz ettirmeyi başaramamıştır. Bu makalenin amacı toplumcu belediyecilik politikalarını Ovacık Belediyesi örneğinde inceleyip, toplumcu belediyeciliğin günümüzde gerçekleşme koşullarını tartışmaktır. Makalede öncelikle toplumcu belediyeciliğin dünyada ve

¹ Bu makale, Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt’a ait “2000 Sonrası Türkiye’de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği” adlı doktora tezi çalışmasından üretilmiştir.

² İzmir Karşıyaka Belediyesi, Şehir Plancısı

Türkiye'deki gelişme süreçleri devrimci ve reformist sosyalist örnekler çerçevesinde incelenecek, sonrasında Ovacık Belediyesi deneyimi siyasal-yönetimsel, sosyo-kültürel, ekonomi ve şehircilik-çevre politikaları çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Toplumcu Belediyecilik, Ovacık Belediyesi, Sosyalizm, Yerel Yönetimler

Giriş

Dünyada toplumcu belediyecilik düşüncesi, 19. yüzyılın ortasında kapitalizmin emek süreçlerindeki sömürü politikalarına ve halk sağlığında yarattığı tahribata karşı Glasgow ve Birmingham Belediyeleri'nin uygulamaları ile başlamıştır. Bu kentlerde belirli yerel hizmetlerde beledileştirme³ uygulamaları hayata geçmiş, salgın hastalıklara yol açan fiziksel altyapı sistemi yenilenmiş ve kent halkının temiz suya erişimini sağlayacak şebeke sistemi kurulmuştur (Bayramoğlu, 2015). Söz konusu uygulamalar, yalnızca belediye yönetimlerinin iyi idaresi sayesinde gerçekleşmemiş olup, tabandan emekçi sınıflar⁴ tarafından yükselen mücadelelerin de ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Öyle ki Glasgow örneği 1848 devrimleri sonrasında, Birmingham tecrübesi de Paris Komünü ertesinde doğmuş ve 2. Dünya Savaşı'na kadar yaşamış deneyimlerdir (Somel, 2015). Reformist sosyalist ideolojinin etkisi altında olgunlaşan bu örneklerin dışında, 1917 Sovyet Devrimi sonrası Avrupa'da kurulan komünist partilerin idaresindeki belediyeler olarak adlandırılan "Küçük Moskovalar" (2. Dünya Savaşı'na kadar sürmüştür), devrimci sosyalizm akımını temsil eden yerel yönetim pratiklerindedir (Knotter, 2011).

1929 ekonomik krizinin kapitalist ülkeler üzerindeki yıkıcı etkisi, 2. Dünya Savaşı'ndan Sovyetler Birliği'nin galip çıkması ve Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulması sonucu, 19. yüzyıl belediye sosyalizminin kamucu politikaları, ulus-devlet ölçeğinde kabul görmeye başlamıştır. Refah devleti olarak tanımlanan bu dönemde belediyeler merkezi yönetim politikalarını yerelde uygulayan edilgen kurumlar olarak değerlendirilmiştir (Basset, 1984). 1968 yılına gelindiğinde bütün dünyayı sarsan gençlik eylemleri bir tarafıyla emperyalist savaşları hedef

³ Beledileştirme; piyasaya gördürülen birtakım kentsel hizmetlerin yerel yönetimler tarafından gerçekleştirilmesi demektir. Daha detaylı bir çalışma için bkz. Özgül, Can Giray (2017), "Türkiye'de Beledileştirme Politikası", Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi Sayı: 61, Güz 2017, s. 249-268

⁴ Emekçi sınıflar kavramı ilk olarak Engels tarafından 1845 yılında tamamladığı "İngiltere'de Emekçi Sınıfların Durumu" adlı çalışmasında "working class" olarak tanımlanmıştır. Söz konusu kavramın; işçi sınıfı, çalışan sınıflar, proletarya, halk anlamlarını içerecek şekilde kullanımları da bulunmaktadır. Fakat kavram Türkiye sosyalist hareketinde yaygın olarak "emekçi sınıflar" şeklinde kullanılmakta olup işçi sınıfı ile birlikte yoksul köylülük, tarım proleterleri ve emek sömürüsüne uğrayan ara sınıf ve katmanları da içine alacak şekilde tanımlanmaktadır.

alırken, diğer yandan refah devleti belediyeçiliğinin özellikle karar alma süreçlerinde emekçi sınıfları dışlayan politikalarına da karşı çıkmıştır. Sınıfsal eşitsizliğin yanı sıra cinsiyet, ırk, inanç konularındaki ayrımcı politikaları da hedef alan 1968 gençlik hareketi, Avrupa’da “Yerel Sosyalizm” ve “Yerel Marksizm” akımlarının güçlenmesine neden olmuştur (Basset, 1984; Blackburn, 1978; Anderson 2011). 1980’lere gelindiğinde 1970’li yılların ekonomik krizinden neoliberal politikalar geliştirerek kendisini yenileyen kapitalist düzen, reel sosyalist devletlerin içine girdiği siyasal kriz koşullarının da etkisiyle, toplumcu belediyeçilik örneklerine son vererek piyasa odaklı bir belediyeçilik modeli kurmuştur. Diğer yandan bu süreçte sol-sosyalist kesimlerin idaresindeki birtakım kent yönetimlerindeki başarılı uygulamalar, toplumcu belediyeçiliğin neoliberal süreçte de hayata geçirilebileceğine ilişkin önemli örnekler sunmuştur. Porto-Alegre, Kerala, Marinaleda, Preston ve Barcelona örnekleri bu dönemde toplumcu belediyeçilik tartışmalarına konu olan yerel yönetim birimleridir.

Türkiye’de toplumcu belediyeçilik arayışları ilk olarak 1963 yerel seçimlerinde Türkiye İşçi Partisi’nin (TİP’in) İzmir Gültepe Belediyesi’ni kazanması ile başlamıştır (Özgüden, 2019). 1968 yerel seçimlerine gelindiğinde, ülkemizde yükselen sosyalist hareket Cumhuriyet Halk Partisi’nin (CHP’nin) siyasal çizgisini de etkilemiş ve Ankara’da bir sendika lideri Parti’nin belediye başkan adayı olmuştur (Şengül, 2018). 1971 askeri darbesi sonrası 1973 yılında yapılan yerel seçimlerde CHP başta büyükşehirler olmak üzere birçok belediyede yönetime gelmiş ve bu belediyeler arasından İstanbul, Ankara ve İzmit örnekleri ülkemizde “Yeni Belediyeçilik Hareketi” olarak adlandırılan toplumcu belediyeçilik ilke ve yaklaşımlarının ortaya çıkmasına vesile olmuştur (Gülöksüz ve Tekeli, 1990).

Avrupa’daki örneklere benzer şekilde ülkemizdeki toplumcu belediyeçilik deneyimleri, CHP’li bazı belediyelerin tecrübeleri ile birlikte ulusal ve uluslararası alandaki sınıf mücadelelerinin ve yerel toplumcu örneklerin güçlü etkisi ile olgunlaşmıştır (Hamamcı, 2014; Aslan, 3013; Balaban, 2013). CHP’li belediyelerin dışında Fatsa Belediyesi deneyimi ülkemizde devrimci sosyalizm akımının en önemli yerel yönetim örneği olarak kabul edilmektedir. Fakat 1980 askeri darbesi gerek “Yeni Belediyeçilik Hareketi”ni gerekse Fatsa örneğindeki toplumcu deneyimi sonlandırmış ve bu tarihten günümüze kadar sürecek olan neoliberal belediyeçilik dönemini başlatmıştır (Doğan, 2010).

Neoliberal politikalar 1980 yılı sonrası Anavatan Partisi (ANAP) öncülüğünde belediyelerde hayata geçirilmiş, Sosyal Demokrat Halkçı Parti (SHP) döneminde “sosyal belediyeçilik” kapsamında sürdürülmüş (Güler, 2004), Refah Partisi (RP) ve Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) döneminde ise İslamcı muhafazakarlıkla harmanlanarak günümüze ulaşmıştır (Doğan,

2007). Fakat 2000 yılı sonrası yerel seçimlerde sol-sosyalist örgütlerin kazandığı kimi Belediyeler (Dikili, Hopa, Çamlıhemşin, Samandağ, Mazgirt, Hozat) toplumcu belediyeçilik tartışmalarını yeniden toplumsal muhalefet kesimlerince tartışılır kılmıştır. Emekçi sınıfların büyük beklentilerine rağmen bu Belediyeler özellikle üretici ve demokratik katılımcı toplumcu belediyeçilik politikalarında başarı gösterememişlerdir (Taşkın, 2013; Alper ve Aksu, 2011; Okuyan, 2014; Biryol, 2009). 2000 yılı sonrası anılan örnekler dışında Ovacık Belediyesi, 2014-2019 yılları arasındaki politika ve uygulamaları ile toplumcu belediyeçiliğin beş temel ilkesini de hayata geçirebilen tek belediye olmuştur. Ovacık Belediyesi'nin bu başarısı ilk defa bir İl belediyesinin (Tunceli) sosyalist bir örgüt tarafından yerel seçimlerde kazanılmasına vesile olmuştur.

1.Dünyada ve Türkiye’de Toplumcu Belediyeçiliğin Ortaya Çıkması ve Gelişimi

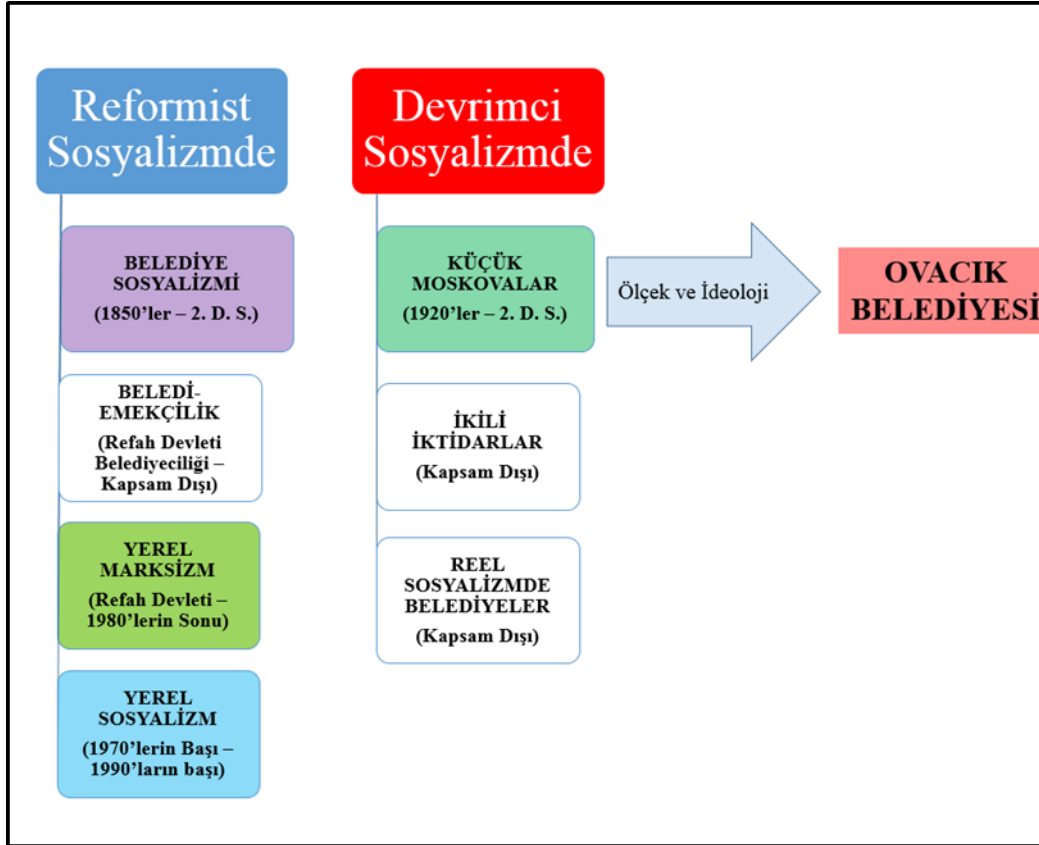
Toplumcu belediyeçilik akımının dünyada ve ülkemizde gelişim aşamaları; yerel, ulusal ve uluslararası alanda gerçekleşen sınıfsal mücadeleler, kapitalist sermaye birikim süreçleri ve devletlerin niteliğine bağlı olarak farklılaşmaktadır. Yapısal şartları oluşturan söz konusu ilişkiler dışında, yerel siyaset sahnesinin aktörlerinin politik yönelim ve çabaları da toplumcu belediyeçilik akımının olgunlaşmasında etkili olmuştur. Dolayısıyla dünyada ve Türkiye’de toplumcu belediyeçilik düşüncesi ve örnekleri incelenirken belediye siyaseti yürüten politik aktörün niteliği, içinden geçilen siyasal ve ekonomik süreçlerle birlikte değerlendirilecektir.

1.1. Dünyada Toplumcu Belediyeçiliğin Gelişimi

Toplumcu belediyeçilik düşüncesi dünyada iki ana sosyalizm akımının etkisi altında olgunlaşmış gelişmiştir. Reformist sosyalizm akımı, belediye sosyalizmi, “Yerel Sosyalizm”, “beledi emekçilik” ve “Yerel Marksizm” örneklerinin ortaya çıkmasında etkili olan siyasal ideoloji iken; devrimci sosyalizm akımı, sosyalist ülkelerdeki yerel yönetimler, kapitalist ülkelerdeki Küçük Moskovalar ve ikili iktidarların⁵ geliştiği ideolojik zemini yaratmıştır.

⁵ Kapitalist ülkelerde mevcut idari yapının dışında devrimci sosyalistler tarafından yaratılan ayrı bir yönetim biçimini tanımlayan “ikili iktidar” kavramı için bkz. Marks, K., Engels, F., Lenin, V., İ., (1977), Paris Komünü Üzerine, Ankara: Sol yayınları

Şekil-1: Dünyada Toplumcu Belediyecilik Akımlarına Örnekler

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

1.1.1. Reformist Sosyalizm ve Toplumcu Belediyecilik

Reformist sosyalizm düşüncesi, sosyalist düzene anayasal ve barışçıl yollarla gerçekleştirilecek reformlar aracılığı ile ulaşılabileceğini savunmaktadır (Sancaktar, 2015). Reformist sosyalizmin toplumcu belediyecilik kapsamında değerlendirilebilecek örnekleri üç temel başlık⁶ etrafında sınıflandırılabilir. Bu başlıklardan ilki, 19. yüzyıl ortasından başlayıp 2. Dünya Savaşı'na kadar süren "belediye sosyalizmi" akımı; ikincisi 1968 gençlik

⁶ Refah Devleti Belediyeciliği (Beledi emekçilik) kapsam dışı tutulmuştur.

hareketinin etkisiyle başlayıp neoliberalizmin güçlenmesine değin uzanan “Yerel Sosyalizm” akımı, üçüncüsü de 2. Dünya Savaşı’ndan sonra başlayıp yine 1980’li neoliberal döneme kadar süren “Yerel Marksizm” akımıdır.

1.1.1.1. Belediye sosyalizmi

Belediye sosyalizmi akımı, 19. yüzyıl Avrupa kapitalizminin sanayi kentlerinde yarattığı sağlıksız yapılı çevre koşulları, salgın hastalıklar ve emek sömürsüne karşı İngiltere ve İskoçya’daki örnekler ile başlayıp İkinci Dünya Savaşı’na kadar devam etmiştir (Yıldırım, 1990). Glasgow ve Birmingham Belediyeleri belediye sosyalizmi akımının öncü örneklerini teşkil etmektedir. Glasgow Belediyesi 1855 yılından başlayarak su, elektrik, gaz ve ulaşım gibi temel kentsel hizmetlerde beledileştirme gerçekleştirmiş; sağlık ocağı, fırın ve mezbaha gibi kamu işletmeleri açmıştır (Bayramoğlu, 2015). Belediye sosyalizmi akımının ikinci önemli örneği olan Birmingham deneyimi ise, 1873 yılında Joseph Chamberlein’in belediye başkanı seçilmesi ile başlamıştır. Birmingham Belediyesi, Glasgow Belediyesi ile benzer şekilde ilk olarak gaz ve su gibi temel hizmetlerde beledileştirmeye gitmiş, kentin kanalizasyon sistemini yenilemiş, emekçi sınıflara yönelik konutlar yapmış ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesi amaçlı çalışmalar yürütmüştür (Gehrke, 2016).

19. yüzyılın ikinci çeyreğinden başlayıp 2. Dünya Savaşı’na kadar uzanan belediye sosyalizmi akımı, kentsel hizmetlerin sunumunda emeğin yeniden üretimini hedefleyen pratikler geliştirerek toplumcu belediyecilik geleneğinin önemli bir unsuru olmuştur. Bu akımın gelişmesinde, yerel yönetimlerde kamucu politikalar uygulayan belediye başkanlarının rolü (Bayramoğlu, 2015) ile birlikte, dünyada yükselen sınıf mücadeleleri de etkili olmuştur. Somel’e göre (2015) belediye sosyalizminin ilk örnekleri olarak kabul edilen Glasgow ve Birmingham deneyimleri, 1848 işçi sınıfı eylemleri ve 1871 Paris Komünü’nden etkilenecek gelişmiştir.

Belediye sosyalizmi akımı, 19. yüzyılın sonundan itibaren, İngiltere İşçi Partisi’nin oluşumunda önemli bir rol oynayan Fabian sosyalizmi hareketinin öncülüğünde ilerlemiş ve 2. Dünya Savaşı sonrası “refah devleti belediyeciliği”nin⁷ siyasal omurgasını oluşturmuştur (Basset, 1984: 88-90). Söz konusu akım, bir tür sosyalizmi temsil etmediği temel önermesi üzerinden bazı Marksist çevreler tarafından eleştirilmiştir. Bu kesimler içerisinde yer alan Lenin (1994: 252-256) ve Engels’e göre (www.marxist.org, 2018) belediye sosyalizmi,

⁷ “Refah Devleti Belediyeciliği” için bkz: Keith, Basset (1984), “Labour, Socialism and Local Democracy”, Boddy, Martin ve Colin Fudge (Ed.), Local Socialism (Londra: Mcmillian): 82-109 Gyford, J., (1985), The Politics of Local Socialism, (London: G. Allen and Unwin): 5-11

bilimsel sosyalizmden ziyade ütöpik sosyalizmin düşüncelerine daha yakındır. Benzer şekilde Russel'e göre (2019); üretim araçlarının mülkiyetine dokunmadan birtakım tüketim araçlarının beledileştirilmesi sebebiyle belediye sosyalizmini, sosyalizmin bir türü olarak göstermek yanlıştır. Leopold ve Mcdonal'a göre (2012), özellikle temel altyapı hizmetlerindeki etkinliğinden dolayı belediye sosyalizmi politikaları, sermaye kesimini, daha fazla kâr getiren başka sektörlerle yönlendirmiş ve dolayısıyla 1929 dünya ekonomik krizinden sonra Avrupa burjuvazisi tarafından benimsenmeye başlanmıştır. Somel (2015) ise; belediye sosyalizminin kamucu politikalarının 1929'daki kapitalist kriz sonrası değil, refah devleti döneminde siyasal iktidarların hükümet programlarına girdiğini iddia etmiş ve bunu Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı'ndan güçlü bir şekilde çıkmasına bağlamıştır.

1.1.1.2. Yerel Sosyalizm

Gerek kapitalizmin 1929 yılında yaşadığı ekonomik krizin, gerek Sovyetler Birliği'ndeki planlı sosyalist kalkınma modelinin, gerekse Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasının etkisiyle, 2. Dünya Savaşı sonrası belediye sosyalizminin emekçi sınıfları gözetken kamucu politikaları, ulus devlet ölçeğinde talep yönlü planlı ekonomi stratejileriyle yeniden hayata geçirilmeye çalışılmıştır. Basset'a göre (1984), bu dönemde yerel yönetimler, merkezi yönetimi siyasal-yönetimsel açıdan bütünleyen edilgen idari birimlere dönüşmüşlerdir. David Harvey ise, 2. Dünya Savaşı sonrası gelişen refah devletinin belediyecilik çizgisini, "*kentsel idarecilik*" olarak tanımlamıştır (Harvey, 2012: 410-415).

1968 yılında Avrupa'da olgunlaşıp gelişen gençlik hareketinin katılımcıları, bir taraftan dünyada giderek şiddetlenen emperyalist savaşları hedef alırken, diğer yandan refah devleti belediyeciliğinin aşırı merkeze bağımlı yapısını da eleştirmişlerdir. Yerel yönetimlerin; cinsiyet eşitliğini savunan, ırkçılık karşıtı, adil kaynak dağıtımcı ve demokratik katılımcı bir çerçevede yeniden yapılandırılması gerektiğini savunan "Yerel Sosyalizm" hareketi, 1970'li yıllardan 1990'ların başına kadar Avrupa sosyal demokrat partilerin savunduğu belediyecilik çizgisi olmuştur (Boddy ve Fudge, 1984). Barselona, Bremen, Viyana (Yıldırım, 1990) ile birlikte Sheffield ve Londra kentleri (Gündoğdu, 2013) "Yerel Sosyalizm" çizgisindeki önemli örneklerdir.

Harvey, 1970'li yılların belediyecilik çizgisi olarak kavramsallaştırdığı "kentsel girişimcilik" döneminde toplumcu belediyeciliğin hayata geçirilebileceğini, fakat uygulamaların kapitalist sermaye birikim süreçlerinin belirlediği politik "oyun" sahasının sınırlarını aşamayacağını

savunmuştur (Harvey, 2012: 412). Harvey'in fikrine paralel şekilde Leopold ve Mcdonald da, kapitalist sistemde toplumcu belediyeciliğin mümkün olduğunu, fakat emperyalizmin ekonomik ve siyasal baskısı altında, söz konusu belediyecilik deneyimlerinin ne kadar yaşayabileceğinin kuşkulu olduğunu iddia etmiştir (Leopold ve Mcdonald, 2012). “Yerel Sosyalizm” akımı, neoliberal politikaların damgasını vurduğu 1980 yılı sonrası süreçte giderek zayıflamış ve 1990'larda etkisini yitirmiştir.

1.1.1.3. Yerel Marksizm

“Yerel Marksizm”, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa'da başlayan ve neoliberalizmin güçlendiği 1980'li yılların sonuna kadar süren bir dönemde, Avrupa Komünist Partileri'nin belediyecilik deneyimlerini tanımlayan bir kavramdır (Yıldırım, 1990: 18). Kavramda geçen “Marksizm”, söz konusu akımı reformist sosyalist hareketlerden ayırmak için kullanılmıştır (Szajkowski ve Bell, 1986). Fakat Hoca'ya göre (1988) Avrupa Komünist Partileri'nin ideolojik doğrultuları, 2. Dünya Savaşı sonrası gelişen refah devleti döneminde giderek devrimci sosyalist bir içerikten uzaklaşarak reformist sosyalist bir hatta oturmuştur. “Yerel Marksizm” akımının özellikle İtalya, İspanya ve Fransa'da yarattığı örnekler toplumcu belediyecilik açısından önemli deneyimler sunmuştur.

İtalyan “Yerel Marksizmi”nin belediyecilik süreci iki döneme ayrılmaktadır. İkinci Dünya Savaşı'ndan 1970'lerin ortasına kadar süren ilk dönemde İtalya Komünist Partisi (İKP), özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nden (ABD'den) gelen baskılar neticesinde hükümet ortaklıklarına dâhil edilmemiştir. Bu nedenle yerel yönetimler, İKP'nin yönetsel açıdan kendini gösterebileceği önemli bir siyaset alanı olmuştur. 1975 yerel seçiminden 1980'li yılların ortalarına kadar olan dönemde ise İKP, sosyal demokrat partilerle ülke ölçeğinde ittifaklar kurarak metropol kent belediyelerinde de yönetime gelmiştir (Szajkowski ve Bell, 1986). İtalyan “Yerel Marksizmi”nin özellikle Emilia-Romagna Bölgesi ve Bologna'daki toplumcu belediyecilik faaliyetleri 1975 yerel seçimlerinde büyük şehirlerde kazanılan başarının temel nedenidir (Gundle, 1986).

İspanyol “Yerel Marksizmi”, 1975 yılında diktatör Francisco Franco'nun ölümünden üç buçuk sene sonra, 1979 yılında yapılan yerel seçimlerde İspanya Komünist Partisi'nin (İSKP) büyük başarı elde ederek ülkede üçüncü Parti olması ile başlamıştır. İSKP kazandığı belediyelerin birçoğunu yerel seçimlerde ittifak halinde olduğu İspanyol Sosyalist İşçi Partisi (İSİP) ile birlikte yönetirken, Endülüs Bölgesi'nde ve özellikle Cordoba kent yönetiminde

İSİP'den ayrı olarak İSKP'nin başarılı uygulamalar gerçekleştirdiği görülmektedir (Amodia, 1986).

Fransız “Yerel Marksizmi”nin uygulayıcı aktörü olan Fransız Komünist Partisi (FKP), ABD'nin baskıları sonucu 1947 yılı sonrası koalisyon hükümetlerinden uzak tutulmuştur. Bu nedenle FKP, İKP'ye benzer şekilde yerel siyaset alanına yönelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan 1960 yılına kadar belediye politikasında Sovyetler Birliği'ni örnek alan FKP, bu tarihten sonra belediye sosyalizmi uygulamalarını kendisine rehber edinmiştir (Knapp, 1986: 122). Neoliberalizmin devlet idaresinde kurumsallaşarak güçlenmesi, reel sosyalizmin gerilemesi ve Marksizm'in dünyada giderek etki alanının daralması ile birlikte, “Yerel Sosyalizm”e benzer şekilde “Yerel Marksizm” akımı da yok olma sürecini yaşamıştır.

1.1.2. Devrimci Sosyalizm ve Toplumcu Belediyecilik

Devrimci sosyalizm fikri Marks ve Engels'in İngiliz ekonomi politiği, Fransız sosyalizmi ve Alman felsefesinin eleştirisi üzerine bina ettikleri bilimsel sosyalizm düşüncesinden ortaya çıkmıştır (Lenin, 2013). Reformist sosyalizmden farklı olarak sosyalist sistemin yasal-yönetimsel iyileştirmeler yoluyla değil, zora dayalı bir devrim ile kurulabileceğini savunan devrimci sosyalizm düşüncesi (Sancaktar, 2015) 20. yüzyılda Lenin ve Mao'nun fikirleriyle gelişmiştir.

Marks 1850 yılında “Komünist Birlik” için hazırladığı bir çalışmada, emekçi sınıfların mevcut kapitalist idari yapıdan farklı olarak özyönetime dayalı yerel örgütlenmeler kurması gerektiğini savunmuştur. İkili iktidarı ifade eden bu örgütlenmelerin yerel otonomiden farklı olarak gelecekte kurulacak sosyalist devletin nüveleri olduğunu belirtmiştir (Basset, 1984: 87). Marks'ın düşüncesine paralel şekilde Engels de, yerel yönetimlerde yürütülecek devrimci çalışmanın ulusal merkezi siyasetin tamamlayıcı bir parçası olması gerektiğini, aksi takdirde İngiltere'de Fabiancılar'ın savunduğu belediye sosyalizminin liberal ideolojik çizgisine kayılabileceğini savunmuştur (www.marxists.org, 2018). Engels'in anılan fikirlerine atıf yapan Lenin, siyasal mücadeleyi yerel ölçeğin küçük çıkarlarına hapsedeceği gerekçesiyle belediye sosyalizmini eleştirmiştir (Lenin, 1994). Bununla birlikte Lenin kapitalist ülkelerde komünist partilerin belediyelerde yönetime gelmeleri halinde uygulayacakları politikalara ilişkin beş temel özellik belirlemiştir.⁸ Mao Zedung, Çin devrimi sürecinde ikili iktidar organı

⁸ Detaylı bir çalışma için bkz. Nimtz, A., H., (2018), Lenin'in Seçim Stratejisi: Cilt 2, İstanbul: Yordam Yayınları

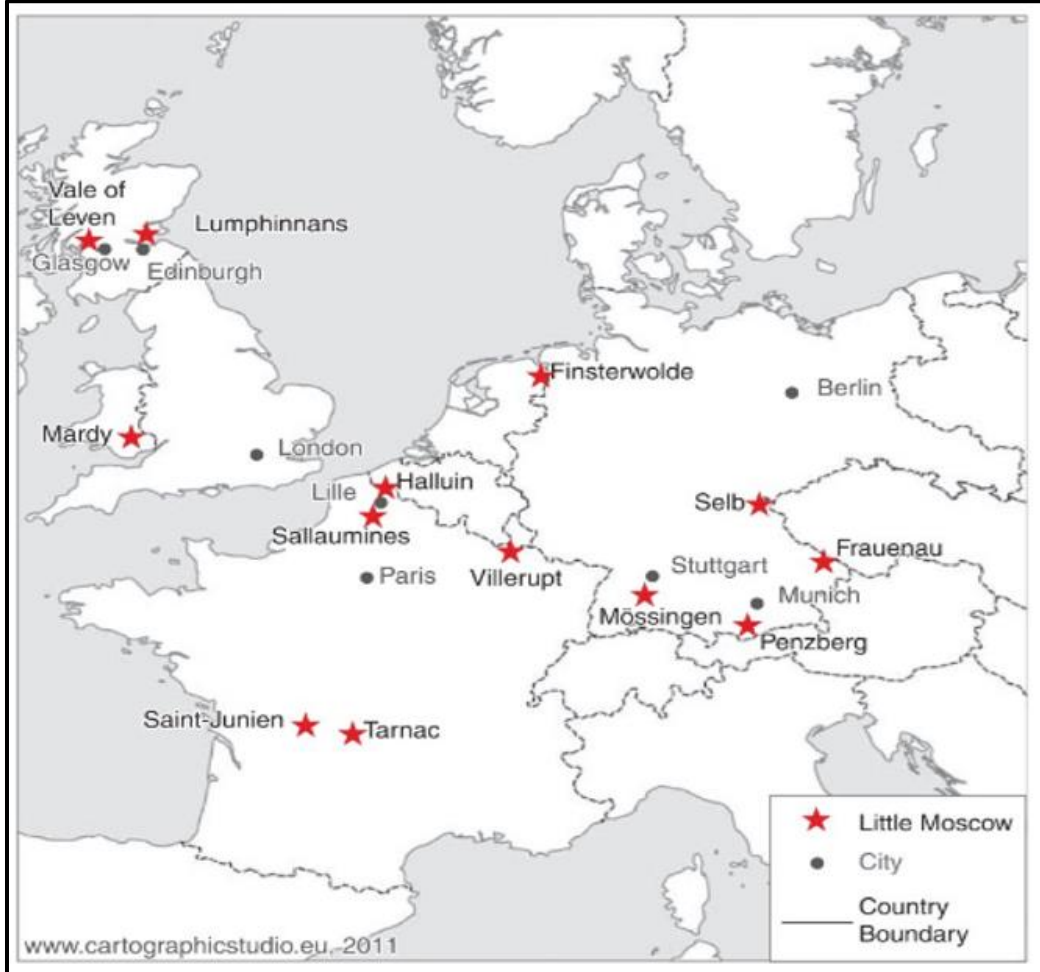
olarak tariflediği Çin Komünist Partisi'nin kontrolündeki "Kızıl Siyasi Üsler"i yarı-feodal ve yarı-sömürge ülkeler için önemli bir devrimci strateji aracı olarak tanımlamıştır. Yine Mao, belediye örgütü anlamına gelen Çin'deki yerel komünlerin, merkezi yönetimden ayrı bir inisiyatif alanı olması gerektiğini, aksi taktirde giderek bürokratlaşan idari yapının, halk demokrasisini ortadan kaldırdığını iddia etmiştir (Zedung, 2000).

Reel sosyalist düzendeki sovyet (meclis), komün, ve benzeri diğer yerel yönetim kurumları kapsam dışı bırakılacak olunursa, "Küçük Moskova"⁹ örgütlenmeleri, kapitalist sistemde devrimci sosyalizm akımının toplumsal belediyecilik kapsamında değerlendirilen örneklerindedir. "Küçük Moskovalar"ın birbirine benzeyen dokuz ortak özelliği¹⁰ bulunmaktadır (Knotter, 2011):

1. Komünist Partiler'in idaresindeki belediyelerin bulunduğu kentlerdir.
2. Ya ülkenin iç kesimlerinde ve etrafından coğrafi olarak izole; ya da ülke sınırlarında bulunan kentlerdir.
3. Belirli ekonomik sektörlerde uzmanlaşma görülmektedir.
4. Genelde göçmen toplulukların baskın olduğu demografik yapıya sahiptir.
5. Ülkede yaygın olan dinsel kimlikten farklı inanış biçimleri görülmektedir.
6. Komünist Partiler'den önce de sol geleneklerle ilişkili kentlerdir.
7. Kolektif sosyal etkinlikler kültürel yapıda yaygındır.
8. Buldukları ülkelerdeki komşu kentler ile siyasal gerilimler vardır.
9. Nüfusu 2000 ile 10.000 arasında değişen az nüfuslu kentlerdir.

⁹ 1950'lerde Time ve Life Dergileri, 1917 Sovyet Devrimi sonrasında kurulan Avrupa Komünist Partileri'nin 2. Dünya Savaşı'na kadar idaresinde olan belediyeleri "Küçük Moskovalar" olarak adlandırmış ve bu kavram günümüze kadar anılan tanımla kullanılmıştır (Knotter, 2011).

¹⁰ Söz konusu özellikler nedeniyle Ovacık kenti ile Küçük Moskovalar benzeşmektedir

Harita-1: Batı Avrupa'daki "Küçük Moskovalar"

Kaynak: Knotter, 2011

Aşağıdaki tablo Küçük Moskovalar ile Türkiye’de devrimci sosyalizm akımının içinde yer alan Sosyalist Meclisler Federasyonu’nun (SMF)¹¹ 2014-19 seneleri arası Belediyesi’ni yönettiği Ovacık kentinin benzer özelliklerini göstermektedir.

¹¹ Sosyalist Meclisler Federasyonu, kökenleri İbrahim Kaypakkaya’nın görüşlerine uzanan, 48 yıllık geçmişi olan ve günümüzde meclisler şeklinde örgütlenen sosyalist bir harekettir. Daha önce Demokratik Haklar Dernekleri Federasyonu (DHF) adını kullanan hareket, 2017 yılındaki bir kurultayında ismini Sosyalist Meclisler Federasyonu olarak değiştirmiştir.

Tablo-1: Küçük Moskovalar-Ovacık Karşılaştırması

KÜÇÜK MOSKOVALAR	OVACIK BELEDİYESİ
1. Komünist ideolojiyi savunan Marksist-Leninist Partiler öncülüğünde ortaya çıkmışlardır.	1. 2004 yılından itibaren Ovacık İlçesi dahil çeşitli ilçelerde yönetimde bulunan SMF komünist ideolojiye sahip 45 yıllık bir geleneğin parçasıdır.
2. Coğrafi olarak ülke içindeki izole kentlerdir veya ülke çeperindeki sınır kentleridir.	2. Tunceli İli genel olarak, sahip olduğu sarp coğrafi özellikler nedeniyle Osmanlı'dan Cumhuriyet'in belirli dönemlerine kadar, ülke ve bölge merkezleriyle hep yalıtık ve izole bir yer olmuştur.
3. Tek sektörde uzmanlaşan sanayi veya tarım kentleridir.	3. Tunceli genel olarak sanayinin gelişmediği, hayvancılığa ve tarıma dayanan küçük aile işletmelerinin yaygın, türün çeşitliliğinin de sınırlı olduğu bir ildir.
4. Ülkelerindeki egemen kültürel kimlikten farklı olarak göçmen nüfus baskındır.	4. Bölge, yüzyıllar boyunca Zaza, Kürt ve Ermeni halklarının baskın olduğu, günümüzde de Dersimlilik etrafında farklı kültürel kimliklerin temsil edildiği bir yerdir.
5. Kent nüfusu ateisttir veyahut baskın dinsel inanıştan farklı inanç özellikleri göstermektedir.	5. Alevilik ve ateistlik bölgede baskın inanç biçimleridir.
6. Komünistlerden önce de radikal sol siyasal gelenekler bu kentlerde baskındır.	6. Bölge gerek Osmanlı'da gerekse Cumhuriyet döneminden itibaren muhalif kimliği ile ön plana çıkmıştır. 1970'ler ile beraber sosyalist ideoloji ile tanışan Tunceli kenti, günümüze kadar muhalif çizgisini sürdürmüştür.
7. Nüfusu 2.000-10.000 kişi arasında değişen kentlerdir.	7. Ovacık 6.998 nüfusa sahip nüfusa sahip bir İlçe'dir.
8. Dayanışmacı-kolektivist sosyo-kültürel yapıları vardır.	8. Gağan Bayramları, 12 İmam ve Hızır Oruçları, Ziyaret Kültürü ve gelenekselleşen halk festivalleri dayanışma ve paylaşımaya dayalı sosyo-kültürel ilişkilerin yaşandığı süreçlerdir.
9. Aynı ülke içindeki komşu kentler, Küçük Moskovalar'a düşmanca yaklaşmaktadır.	9. Osmanlı'da Tunceli'de yaşayan nüfus komşu kentler, eyaletler ve sancaklar ile gerilimli bir ilişki sürdürmüştür. Günümüzde de bulunduğu bölgede, yalnızca Tunceli sol partilere oy verirken (2019 yılında Türkiye'de ilk defa komünist bir hareket olan SMF, Tunceli merkez Belediyesi'ni almıştır), komşu iller İslamcı ve milliyetçi partileri tercih etmektedir.

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

1.1.3. Neoliberal Dönemde Toplumcu Belediyecilik

Neoliberal dönemde yerel yönetimler, kentsel hizmetlerin kamusal sunumuna dayalı "kent idareciliği" modellinden; söz konusu hizmetlerin yerel yönetimler eliyle özel sektöre ihale usulü yaptırıldığı "kent girişimciliği" modeline geçmiştir (Harvey, 2012: 412). Böylece emek süreçlerinde iş güvencesiz ve taşeron çalışma koşulları yaygınlaşırken, yerel yönetimler de piyasa aktörleri ve "sivil toplum örgütleri" paydaşlığında, kentlerine sermaye çekmek için birbiri ile yarışan kurumlara dönüşmüşlerdir. Dolayısıyla refah devleti döneminde emeğin ve sermayenin yeniden üretiminde emeğe ayrılan kaynaklar, neoliberal dönemde giderek artan

biçimde sermayenin yeniden üretimine ayrılmış (Şengül, 2001: 108-110) ve yerel yönetimler kaynakların sermaye kesimine aktarımında önemli bir araç durumuna gelmiştir (Güler, 2006).

Emekçi sınıflar, İkinci Dünya Savaşı ertesinde elde ettikleri sınıfsal kazanımları, 1980 sonrası dönemde kademe kademe kaybetmeye başlamış ve bu duruma paralel olarak 1980 öncesinin toplumcu belediyeçilik deneyimleri nicelik, etki ve örgütlenme gücü bakımından giderek zayıflamıştır. Fakat 1990'lı yıllar, neoliberalizmin yarattığı eşitsizliklere tepki olarak doğup gelişen yerel mücadele ve yönetim deneyimlerine tanıklık etmiştir. Hindistan'ın Kerala, Brezilya'nın Porto Alegre ve İspanya'nın Marinaleda örnekleri neoliberal dönemde öne çıkan toplumcu belediyeçilik deneyimlerindedir. Söz konusu örneklerden Porto Alegre ve Kerala, reformist sosyalizm çizgisindeki politik aktörlerin öncülüğünde ses getiren pratikler olmuştur. Porto Alegre Belediyesi 1989 yılından itibaren başlattığı katılımcı bütçe uygulaması ile (Gentro ve Souza: 1999); Kerala Eyaletindeki belediyeler ise kırsal kalkınmaya ilişkin çalışmaları ile (Franke, Chasin, 1995) toplumcu belediyeçilik kapsamında önemli adımlar atmışlardır. Söz konusu örneklerin yanında devrimci sosyalizm akımı kapsamında değerlendirilebilecek Marinaleda deneyimi ise ucuz konut üretimi, kolektif tarımsal üretim, dayanışmacı sosyal yaşam çalışmalarıyla neoliberal dönemde hayata geçen 40 yıllık toplumcu belediyeçilik örneği olmuştur (Hancox, 2016). Anılan örnekler dışında Preston (kooperatif belediyeçilik¹²) ve Barcelona Belediyeleri (radikal demokrat belediyeçilik¹³) kooperatif üretim ve örgütlenme, karar alma süreçlerine katılım yöntemleri, cinsiyet politikaları ve toplumsal hareketlerle ilişkileri çerçevesinde reformist sosyalizm akımının 2000 sonrası Avrupa'daki belediyeçilik deneyimleri olarak tartışılmaktadır.

1.2. Türkiye'de Toplumcu Belediyeçiliğin Gelişimi

Toplumcu belediyeçilik kavramı ülkemizde ilk olarak, 1973 ile 1977 yılları arası İstanbul, Ankara ve İzmit'teki CHP'li belediyelerin politikalarının, 1977 yerel seçimleri öncesi İlhan Tekeli ve Selahattin Yıldırım tarafından bilimsel bir çerçevede değerlendirilmesi sonucu kullanılmaya başlanmıştır. Tekeli 1970'li yıllarda toplumcu belediyeyi beş temel ilke üzerinde tanımlamıştır. Bunlar; demokratiklik, üreticilik, kaynak yaratıcılık, tüketim düzenleyicilik ve birlikçi-bütünlükçülük ilkeleridir (Tekeli, 2011: 16). 1973'ten 1980 darbesine kadar uzanan dönemde, yukarıda anılan belediyeler ile birlikte Fatsa Belediyesi ve diğer birtakım CHP'li

¹² Detaylı bilgi için bkz. <https://cles.org.uk/tag/the-preston-model/>

¹³ Detaylı bilgi için bkz. Thompson, Matthew (2020), "What's so new about New Municipalism?", Progress in Human Geography: 1-26, <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0309132520909480>

belediyeler toplumcu belediyeçilik kapsamında değerlendirilen örneklerdir. Toplumcu belediyeçilik akımı Türkiye’de her ne kadar 1970’li yıllarda ortaya çıksa da, bu süreci yaratan temel dinamikler uluslararası ve ulusal siyasal olayların etkisi altında olgunlaşmıştır.

1961 Anayasası’nın yürürlüğe girmesiyle Türkiye’de temel hak ve özgürlüklerin genişlediği bir dönem başlamıştır. 1961 yılında TİP’in kurulması, iki sene sonra işçilere grev hakkı tanıyan kanunun yürürlüğe girmesi, Fikir Kulüpleri Federasyonu gibi sol gençlik platformlarının yaygınlaşması, Devrimci İşçi Sendikaları’nın (DİSK’in) kurulması ve sol ideolojik yayınların Türkçeye çevrilmesi ile birlikte Türkiye’de sosyalizm mücadelesinin yükselebileceği zemin oluşmuştur. Bununla birlikte yine 1961 Anayasası sonrası, belediye başkanlarının atamayla değil seçimle iş başına gelmesi yasalarla hükme bağlanmıştır (Ersoy, 1989: 47). Türkiye sosyalist hareketi böylece 1963 yılında ilk kez belediye seçimlerinde TİP ile kendini gösterme şansı yakalamıştır. İzmir, Gültepe’deki yerel seçimlerin tekrarlanması üzerine TİP üyesi Mehmet Günday, bağımsız aday olarak girdiği seçimi yüzde %49,69 oy alarak kazanmıştır (Özgüden, 2019).

1960’lı yıllarda dünyada yükselen ulusal ve sınıfsal mücadeleler, Çin’de yaşanan “Büyük Proleter Kültür Devrimi”, Avrupa’da başlayan ve tüm dünyaya yayılan 1968 gençlik eylemlerinin de etkisiyle 1960’ların ortasından itibaren Türkiye’de gelişen toplumsal mücadeleler, 1968 yılında anti-emperyalist ve anti-kapitalist bir içerikle öğrenci gençlik üzerinden yükselmiş ve 15-16 Haziran 1970 yılındaki işçi eylemleri ile en yüksek düzeye çıkmıştır (Konuk, 1998; Kara, 1998; Yerasimos, 1980). Toplumsal hareketlerde yaşanan söz konusu ivmelenme CHP’yi de etkilemiş ve bu etki 1968 yerel seçim sürecinde net bir şekilde kendini Parti içinde hissettirmiştir. Anılan seçim öncesi, bürokrasi ve sermaye kesimleri tarafından kabul gören bir kişinin Ankara’dan aday gösterilmesi beklenirken, sendikacı Osman Soğukpınar aday olmuştur. Bu durum ideolojik çizgisini “ortanın solu” olarak tanımlayan CHP içerisinde sol kanadın yükselen etkisinin göstergesi olarak kabul edilmektedir (Şengül, 2018; Çitçi, 2001). TİP ise 1968 yerel seçimleri öncesi yayınladığı yerel seçim bildirgesinde her ne kadar ulusal ölçekteki sorunlara daha çok değinse de İstanbul’da yüzde yedi oy almış ve Türkiye’de bir belde belediyesinde yönetime gelmiştir.

12 Mart 1971 askeri darbesi ile Türkiye’de yükselen sosyalist mücadele büyük ölçüde gerilemesine rağmen, 1973 yerel seçimlerinde CHP Ankara, İstanbul ve İzmit başta olmak üzere birçok kentte başarılı olmuştur. CHP’nin anılan üç kentteki uygulamaları Türkiye’de toplumcu belediyeçilik akımının doğmasına vesile olmuştur. 1960’lı yıllarda kentsel alanlara doğru hızlanan göçler sonucu sayısı giderek artan gecekondu nüfusunun temel beklentilerine

sağ partili belediyelerin kayıtsızlığı, 1971 darbesi sonrası askeri yönetimin gecekondulu bölgelerindeki yıkım faaliyetleri, ikinci kuşak gecekondulu nüfusun kentsel yaşamda karşılaştığı sosyal dışlanma durumu ve 1960'lı yılların sosyalist değerlerinin halkta yarattığı olumlu etki, 1973 yerel seçimlerinde oyların CHP'ye kaymasının belli başlı sebepleridir.

Türkiye, Avrupa'daki kadar eski bir toplumcu belediyeçilik geçmişine sahip olmadığı için, 1973 yılında göreve gelen CHP'li Başkan danışmanları Paris Komünü deneyimi, sosyalist ülke belediyeleri, “Yerel Marksizm” ve “Yerel Sosyalizm” örneklerini inceleyerek işe başlamışlardır (Batuman, 2010: 235). Dönemin sağ partili hükümetlerinin ağır mali ve siyasal bakışını, anılan yurt dışı belediyeçilik tecrübelerinden ve zamanla olgunlaşan kendi pratik birikimlerinden faydalanarak aşmaya çalışan CHP'li belediyeler, “Yeni Belediyeçilik Hareketi”nin doğmasına vesile olmuştur. Ankara, İstanbul ve İzmit Belediyeleri'nin çalışmaları incelenerek 1977 seçimleri öncesi hazırlanan “Yeni Belediyeçilik Programı” toplumcu bir belediyeçiliğin; üretici, kaynak yaratıcı, birlikçi-bütünlükçü, demokratik katılımcı, piyasa düzenleyici ilkelere sahip olması gerektiğini savunmuştur. Söz konusu Programdan türetilen “Toplumcu Belediyeçilik Broşürü”, toplumcu belediyeçiliği sermayeyi değil emekçi sınıfları koruyan belediye olarak tanımlamış ve yedi temel prensip (sosyal adaletçi olma, halk katmanlarını karar alma süreçlerine dâhil etme, yerel yönetim değil yerel hükümet olma, rantı engelleme, denetimci değil üretici olma, toplumcu imar planlama süreci yaratma, gayrimenkul spekülasyonunu ortadan kaldırma) belirlemiştir (Tekeli, 2011).

1970'lerde dünyada ve özellikle Avrupa'da Sovyet reel sosyalizmine mesafeli olarak yükselen “demokratik sosyalizm”¹⁴ düşüncesinin ve bu düşüncenin belediyeçilik pratikleri olan “Yerel Sosyalizm” ve “Yerel Marksizm” örneklerinin CHP'yi ideolojik olarak etkilediği iddia edilebilir. CHP, 1975 yılındaki 22. Kurultay'ında Avrupa'daki “demokratik sosyalizm” düşüncesine benzer bir politik doğrultuda “demokratik sol” kavramını kullanmaya başlamıştır. 1965 yılındaki Kurultay'da benimsenen “ortanın solu” anlayışından “demokratik sol” düşünceye geçişle birlikte CHP, 1976 yılındaki 23. Kongre'sinde, siyasal programında bulunan “Altı Ok”un yanına emekçi sınıfları önceleyen yeni ilkeler (özgürlük, eşitlik, dayanışma, emeğin üstünlüğü, gelişmenin bütünlüğü, halkın kendini yönetmesi) eklemiş ve Sosyalist Enternasyonel'e katılma kararı almıştır (Hatipoğlu, 2012: 287-300).

CHP'nin sola kayışının göstergesi olarak kabul edilen 1976 Programı'nda, Parti tarihinde ilk defa yerel yönetimlere ilişkin maddeler ayrıldığı görülmüştür. Söz konusu Program'da yerel

¹⁴ Demokratik sosyalizmi için bkz. Blackburn, R., (1978), “Uluslararası Olaylar ve Sorunlar”, Birikim, S.45

yönetimler doğrudan demokrasinin gerçekleşebileceği alanlar olarak tanımlanmış, merkezi yönetimin belediyeler üzerindeki vesayet gücüne sınırlama getirileceği iddia edilmiş, yerel yönetimlerin kaynak ve yetkilerinin artırılacağı belirtilmiş, belediye meclislerinin halka açılması gerektiği savunulmuştur (Tezel, 1979: 188-189). Benzer maddeler aynı dönem TİP programında da geçmektedir. Ayrıca bu Parogram'da kaymakamlık ve valiliklerin belediyelerle birleştirilerek tek teşkilata dönüştürüleceği, aynı zamanda bölge idarelerinin de oluşturulacağı yazılmıştır (TİP, 1978: 476-492).

1977 yerel seçimleri öncesi İstanbul, Ankara ve İzmit'teki CHP'li yerel yönetimlerin "Yeni Belediyecilik Hareketi" tecrübeleri, Türkiye'de toplumcu belediyecilik akımının gelişmesini sağlarken, söz konusu Belediyeler'deki öncü uygulamaları yürüten Belediye Başkanları 1977 yerel seçimlerinde CHP tarafından tekrardan aday gösterilmemiştir. Anılan Belediye Başkanları'nın tekrar aday gösterilmemesinin üç temel nedeninin olduğu varsayılabilir. Bunlardan ilki, bu dönemki toplumcu yerel politikalardan tüketim düzenleme uygulamalarının CHP'nin içerisinde etki alanı giderek genişleyen esnaf kesiminin çıkarlarını olumsuz yönde etkilemesidir (Tezel, 1979: 192-193). İkinci neden, dönemin öne çıkan Belediye Başkanları'nın Parti içerisinde yükselme ihtimalinin CHP içerisindeki güç dengelerini sarsma ihtimalidir. Üçüncü neden ise, emekçi sınıfları önceleyen toplumcu belediyecilik politikalarının CHP'nin kapitalist düzen içi ideolojik çerçevesini aşan radikal çizgisinin, sağ siyasal iktidar kadar CHP'li yönetici kadroları da kaygılandırmasıdır. Ahmet İsvan (İstanbul), Vedat Dalokay (Ankara) ve Erol Köse (İzmit) 1977 yerel seçimlerinde tekrar aday gösterilmemelerine rağmen, CHP bu kentlerde yeniden yönetime gelmiştir (Tekeli, 2011).

1971 darbesi sonrası faaliyet alanı daralan ve mücadele gücü gerileyen Türkiye devrimci sosyalist hareketi, 1970'lerin ortasından itibaren gecekondu mahallelerinde yeniden ciddi sayıda taraftar kitlesi kazanmış ve 1 Mayıs Mahallesi'nin kuruluşunda görüleceği üzere bazı mahallerin oluşumunda öncü rol oynamıştır (Aslan, 2010). 1 Mayıs Mahallesi'nin yönetim sürecinde görülen "Halk Komitesi" sistemi, 1979 yılında Fatsa Belediyesi'nin kent yönetiminde uyguladığı "Komite" örgütlenmesi için ilham kaynağı olmuştur (Müftüoğlu, 2010: 210). 1979 yılında sekiz ay gibi kısa bir dönem sürse de uyguladığı politikalar kapsamında Fatsa Belediyesi deneyimi ülkemizde devrimci sosyalist akımın toplumcu belediyecilik örneği olarak değerlendirilebilir. Siyasal yönetsel alanda herkesin söz söyleyebildiği "Halk Komitesi" sistemi, tefeci, karaborsacı ve faizci sömürsüne karşı mücadele, kent yollarının çamurdan arındırılması, yeni yollar açılması, kanalizasyon sisteminin yenilenmesi, temel kentsel hizmetlerin ucuza sunulması ve Türkiye'den birçok

aydın-sanatçıyı halkla buluşturan kültür-sanat festivali Fatsa Belediyesi'nin kısa süre içerisinde ortaya koyduğu uygulamalardır (Özdemir, 2019). 11 Temmuz 1980 günü Silahlı Kuvvetler'in büyük bir güç ile Fatsa'ya girmesi ile sekiz aylık Fatsa deneyimi de böylece sona ermiştir. Bu tarihten iki ay sonra (12 Eylül 1980) gerçekleşen askeri darbe ile Türkiye'de cunta idaresi başlarken, toplumcu belediyeçilik uygulamaları da sona ermiştir (Aksakal, 1989).

Türkiye'de belediyeler darbe sonrası, 1984 yılında tekrar yapılan yerel seçimlere kadar, Askeri Cunta'nın atadığı kişiler tarafında yönetilmiştir. Bu yerel seçimde en yüksek oyu alan Anavatan Partisi birçok belediyede yönetime gelmiş ve günümüze kadar uzanan neoliberal belediyeçiliğin öncü örneklerini yaratmıştır (Doğan, 2007: 71-72). ANAP döneminden başlayarak yerel yönetimler, emeğin yeniden üretimini destekleyen politikalarla giderek uzaklaşmış, doğrudan ve dolaylı yöntemlerle sermaye birikimine katkı yapan önemli bir araca dönüşmüşlerdir (Güler, 2006: 274, 275). 1984 yılından günümüze kadar uzanan neoliberal belediyeçilik süreci boyunca sol siyasal partilerin kendilerini gösterme fırsatı buldukları iki dönem vardır. Bunlardan ilki Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin 1989-94 yılları arasındaki belediyeçilik süreci, ikinci dönem de özellikle sosyalist partilerin 2000 yılı sonrası birtakım ilçelerdeki belediyeçilik süreçleridir.

Anavatan Partisi'nin hükümette ve birçok belediyede yönetimde bulunduğu yıllar boyunca artan yoksulluk, işsizlik ve iş güvencesiz çalışma koşulları emekçi sınıfların tepkilerinin giderek artmasına sebep olmuş ve bu tepkiler 1989 baharındaki işçi eylemleri ile doruk noktasına ulaşmıştır. Emekçi sınıfların ekonomik taleplerini 1989 yerel seçimlerinde başarılı bir propagandayla fırsata dönüştüren SHP, başta İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere birçok kentte belediye yönetimine gelmiştir (Doğan, 2007). SHP'nin birinci Parti olarak çıktığı 1989 yerel seçiminden 1994 yılındaki yerel seçime kadar olan dönemdeki belediyeçilik politikaları incelendiğinde, kaynakların kullanımında her ne kadar emekçi sınıfları önceleyen uygulamalar görülse de esas olarak ANAP'ın neoliberal çizgisinin korunduğu anlaşılmaktadır (Güler, 2004).

Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin belediyeçilik döneminde, 1970'li yılların üretimi ve dolayısıyla kaynak yaratıcı politikalarından uzaklaşmış, kentsel projeler için ihtiyaç duyulan finansman, tahvil satışları ve uluslararası krediler yoluyla elde edilmiştir. SHP'nin 1970'lerdeki toplumcu belediyeçilik çizgisinden uzaklaşarak Karayalçın'ın ifadesiyle "sosyal belediyeçilik" düşüncesine (Güler, 2009: 263) kaymasının başlıca ulusal ve uluslararası nedenleri bulunmaktadır. Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB'nin) dağılması,

sosyalist iddianın başta Çin olmak üzere bütün dünyada gerilemesi ve neoliberal ideolojik hegemonyanın güçlenmesi yerel yönetimlerde toplumcu belediyeçilik çizgisinden uzaklaşmanın bir yönünü oluşturmaktadır. Bununla birlikte ülkemizde giderek derinleşen ekonomik kriz, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde şiddetlenen düşük yoğunluklu savaş, SHP'nin İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ndeki yolsuzluk skandalı ve 1992 yılı itibariyle işçi eylemlerindeki düşüş; SHP'nin 1994 yılındaki yerel seçimlerde elindeki belediyeleri "adil düzen" sloganıyla başarılı bir seçim propaganda süreci yürüten Refah Partisi'ne kaptırmasında etkili olan siyasal nedenlerdir. 1994 yılından sonra, önce RP, sonra AKP'nin öncülüğünde ilerleyen neoliberal İslamcı belediyeçilik dönemi başlamıştır (Doğan, 2007).

Sol-sosyalist siyasal örgütlerin 1980 darbesi sonrası, yerel yönetimler kapsamında kendilerini gösterdikleri ikinci dönem AKP'nin tek başına hükümette bulunduğu ve bütün yerel seçimlerde en fazla oyu alarak birinci Parti olduğu 2000 sonrası zamana denk gelmektedir. AKP'nin hükümette olduğu yıllar iki döneme ayrılarak incelenmektedir (Serter, 2018: 259). 2002-2008 yılları arası ilk dönem; AKP'nin Avrupa Birliği (AB) uyum programları doğrultusunda sınırlı demokratik adımlar attığı (Ülkenin doğusunda Olağanüstü Hal'in kaldırılması, gösteri kanununda genişletici düzenlemeler, işkencenin önlenmesi ve insan haklarına saygı, Taksim Meydanı'nın 1 Mayıs etkinliklerine açılması, birtakım kültürel kimliklerin haklarının kısmi olarak tanınması vd.) bir süreci kapsamaktadır (Özbudun, 2011a; Özbudun, 2012b). Bu dönemde yerel demokrasinin geliştirilmesi amacıyla yerel yönetimler kapsamında çeşitli yasal-yönetimsel değişiklikler gerçekleştirilmiş olsa bile, söz konusu düzenlemelerdeki temel amacın yerel yönetimleri sermaye tabanlı sivil toplum örgütleri ve piyasa aktörleri ile paydaş haline getirmek olduğu anlaşılmaktadır (Mengi, 2007; Erder ve İncioğlu, 2013: 24,25; Doğan, 2009: 95-97). Ayrıca bu düzenlemeler sonucunda yerel yönetimlerin kentsel dönüşüm ve yapılaşma çevre yatırımlarındaki yönlendirici etkisi artmış, kentsel kaynakların çoğu çeşitli fiziksel altyapı yatırımlarının özel sektöre ihale edilmesi yoluyla sermaye kesimine aktarılmıştır (Sönmez, 2015).

AKP'nin 2008 ekonomik krizinden günümüze kadar hükümette bulunduğu yıllar, otoriter eğilimlerin arttığı bir dönem olarak değerlendirilmektedir (Kaygusuz, 2009; Taşkın, 2009; Uzgel, 2009). Bu dönemde özellikle imar planlama konusunda yerel yönetimlere tanınan yetkiler yavaş yavaş merkezi yönetimin görev alanına girmeye başlamıştır. Bununla birlikte

6360 sayılı yasa ile büyükşehir¹⁵ belediyelerinin yetki ve sayıları artırılmış, daha önce belediyeye sahip olan beldeler ve köyler ise mahalleye dönüştürülmüştür. Yine bu dönemde birçok belediyeye kayyum atanmış ve birtakım belediye başkanı tutuklanmıştır.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin hükümet olduğu yıllarda, sosyalist kesimlerin belediyelere ve yerel seçimlere ilgilerinin giderek arttığı görülmektedir. Söz konusu ilginin gelişmesinin arkasında beş temel neden bulunduğu varsayılabilir:

- Yerel yönetimlerin doğrudan ve dolaylı yöntemlerle önemli miktarda sermayeyi yönlendirmesi
- AKP döneminde artan yapılı çevre yatırımlarının kırsal ve kentsel kamusal-müşterek alanlar üzerinde yarattığı rant baskısı ve bu baskıya karşı artan toplumsal tepkiler
- AKP'nin ikinci döneminde beliren otoriterleşme eğilimi nedeniyle yerel yönetimlerin karar alma süreçlerine katılımında merkezi yönetime göre daha erişilebilir olduğu düşüncesinin gelişmesi
- Kültürel kimlik, ekoloji ve cinsiyet politikalarının sınıf siyasetine göre etki alanının genişlemesi ve sol hareketler içerisinde otonomcu-yerelci ideolojik fikirlerin güçlenmesi
- Demokratik merkezîyetçiliği savunan devrimci sosyalizm akımının ulusal ölçekteki devrim stratejisinin sol ideolojideki etkisinin zamanla azalması

Sol-sosyalist örgütler yukarıda anılan nedenlerle, 2000 yılı sonrası yerel seçimlere bağımsız adaylarla, ittifaklarla veya kendi parti isimleriyle dâhil olmuş ve bazı kent belediyelerinde yönetime gelmişlerdir. Sosyalist Meclisler Federasyonu'nun Hozat, Mazgirt, Ovacık ve Tunceli Belediyeleri; Özgürlük ve Dayanışma Partisi'nin Hopa, Samandağ ve dolaylı olarak Çamlıhemşin Belediyeleri; CHP'nin Dikili Belediyesi ve kimi Halkların Demokrat Partili (HDP'li) Belediyeler 2000 yılı sonrası toplumcu belediyecilik tartışmalarına konu olmuş örnekler arasındadır.

2009 yılında CHP'nin adayı olarak seçimleri kazanan Osman Özgüven'nin Belediye Başkanlığı yaptığı dönemdeki uygulamaları nedeniyle Dikili Belediyesi, CHP'li belediyeler arasında öne çıkmayı başarmıştır. 10 tonun altında su tüketen vatandaşlardan ücret alınmaması, halk-ekmek fırını açılması, sağlık hizmetlerinde yoksulların öncelenmesi, "Barış

¹⁵ Detaylı bir çalışma için bkz. Çınar, Tayfun, Bülent Duru, Can Umut Çiner, Ozan Zengin (2013), Belediyenin Sınırları, Ankara:TODAİE
Çınar, Tayfun, Can Umut Çiner, Ozan Zengin (2009), Büyükşehir Yönetimi: Bütünleştirme Süreci, Ankara: TODAİE

ve Demokrasi Festivalleri”, kreş, kültür merkezi gibi uygulamalarla Dikili Belediyesi ülke genelinde kendinden söz ettirmiştir. Diğer yandan Dikili Belediyesi, özellikle üretici ve demokratik katılımcı politikalar geliştirme konusunda eksik kaldığı için kentte bilimsel saha çalışması yapan bazı akademisyenler tarafından eleştirilmiştir (Çavuşoğlu ve Yalçınan, 2010).

Özgürlük ve Dayanışma Partisi’nin yönetiminde olan yerel yönetimler (Hopa, Samandağ ve dolaylı olarak Çamlıhemşin Belediyeleri)¹⁶ 2000 yılı sonrası toplumcu belediyeçilik tartışmalarına konu olan belediyeler arasındadır. Bunlar arasından Hopa Belediyesi 2004-2009 yılları arasında, Samandağ Belediyesi 2009-2014 yılları arasında, Çamlıhemşin Belediyesi ise 2009-2014 yılları arasında sosyalistlerin yönetiminde bulunmuştur. Her üç Belediye de üretici, kaynak yaratıcı ve demokratik katılımcı politikalar geliştiremedikleri için çeşitli sol kesimler tarafından sıkça eleştirilmiştir (Taşkın, 2013; Alper ve Aksu, 2011; Okuyan, 2014; Biryol, 2009).

2000 yılı sonrası toplumcu belediyeçilik çerçevesinde tartışılan diğer örnekler de Halkların Demokratik Partisi tarafından yönetilen birtakım belediyelerdir. 1999 yılından itibaren yerel seçimlere katılan HDP geleneği; 1999-2005 yılları arası “demokratik cumhuriyet”, 2007-2014 yılları arası “demokratik özerklik”, bu tarihten sonra ise “radikal demokrasi” düşüncesi temelinde belediyeçilik politikalarını geliştirmiştir. Söz konusu politikaları başlıca beş başlık çerçevesinde değerlendiren Cuma Çiçek’e göre (2009) HDP, toplumsal cinsiyet politikaları ve kültürel kimlik politikalarında genel olarak başarılı olurken; emekçi sınıfları önceleyen ekonomi, demokratik katılımcı örgütlenme ve sınıf politikalarında ise başarısız olmuştur.

Sosyalist Meclisler Federasyonu’nun 2004-2014 tarihleri arası iki dönem yönettiği Hozat Belediyesi, 2009-2019 yılları arası yine iki dönem yönetiminde bulunduğu Mazgirt Belediyesi, 2014-2019 yılları arası bir dönem yönetiminde bulunduğu Ovacık Belediyesi ve 2019 tarihinden itibaren hala yönetilen Tunceli merkez ilçe Belediyesi de toplumcu belediyeçilik kapsamında tartışılan diğer yerel yönetim örnekleri olmuştur. Anılan örnekler arasından Hozat ve Mazgirt Belediyeleri’nin, toplumcu belediyeçiliğin üretici ve kaynak yaratıcı ilkelerini hayata geçirme konusunda başarılı olamadığı söylenebilir (Bozkurt, 2011; Türkel, 2013).

¹⁶ Çamlıhemşin Belediye Başkanı ÖDP’li olup seçimleri bağımsız aday olarak kazanmıştır.

Tablo-2: 2000 Yılı Sonrası Sol-Sosyalist Örgütlerin Yönettiği Belediyelerin Toplumcu Belediyecilik ilkeleri Çerçevesinde Karşılaştırılması

	Birlikçi- Bütünlükçülük	Demokratik Katılımcılık	Üreticilik	Kaynak Yaratıcılık	Tüketim Düzenleyicilik
Dikili (CHP)	☒	☒	☒	☒	✓
Çamlıhemşin (Bağımsız-ÖDP)	☒	☒	☒	☒	✓
Hopa (ÖDP)	☒	☒	☒	✓	✓
Samandağ (ÖDP)	☒	☒	☒	☒	✓
Hozat (SMF)	✓	☒	☒	✓	✓
Mazgirt (SMF)	✓	☒	☒	✓	✓
HDP'li Belediyeler (Genel)	✓	☒	☒	✓	✓

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

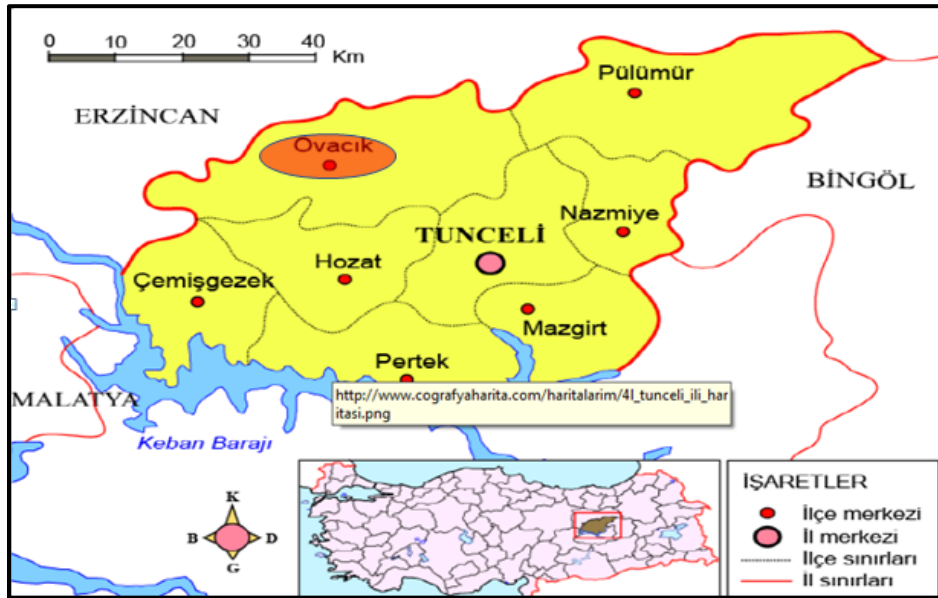
2000 sonrası sol-sosyalist örgütlerin belediyecilik politikaları genel olarak değerlendirildiğinde; yönetime gelindikten sonra toplumcu belediyecilik ilkelerinin tümünün gerçekleştirilmesine yönelik önemli çabaların olduğu, fakat özellikle üretici ve demokratik katılımcı özelliklerin hayata geçirilemediği görülmüştür.¹⁷ Söz konusu eksiklik, neoliberal kapitalist düzenin belediyecilik alanındaki hegemonyasını kırarak bütünsel ve güçlü politikalar geliştirme noktasında sol siyasal aktörlerin yetersiz kaldığını göstermektedir. Anılan örneklerin dışında Ovacık Belediyesi; toplumcu belediyeciliğin beş temel ilkesi çerçevesinde ele alındığında, 2000 yılı sonrası yukarıda bahsi geçen bütün belediyeler arasında kendisinden en fazla söz ettirmeyi başaran yerel yönetim birimi olmuştur.

¹⁷ Bkz. Tablo-2

2. Toplumcu Belediyecilik Örneği: Ovacık Belediyesi¹⁸

Sosyalist Meclisler Federasyonu, 2014 yılında Türkiye Komünist Partisi (TKP) ile ittifak halinde yerel seçimlere girerek yüzde 36,06 oranında oy (656 kişi) almış ve Ovacık Belediye Başkanlığı'nı kazanmıştır. Bu seçimlerde Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) adayı yüzde 33,37 oy oranıyla ikinci, CHP adayı yüzde 15,45 oy oranıyla üçüncü, AKP adayı da yüzde 12,48 oy oranıyla dördüncü Parti olmuştur. Ovacık Belediyesi'nin toplumcu belediyecilik kapsamında incelenmesi dört temel politika çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Bunlardan ilki siyasal-yönetmel politikalar, ikincisi ekonomi politikaları, üçüncüsü sosyo-kültürel politikalar ve son olarak şehircilik-çevre politikalarıdır.

Harita-2: Ovacık'ın Konumu

Kaynak: www.cografyaharita.com, 2018

1960'lı yıllarda yükselen ve 1970'li yıllarda devrimci bir edimle dönüşen Türkiye sosyalist hareketinin 1980'lere kadarki siyasal stratejisinin merkezini; emperyalizm, faşizm ve kapitalizm karşıtı mücadele oluşturmuştur. 1970'li yıllarda ortaya çıkan toplumcu belediyecilik hareketinin siyasal aktörleri; bu dönemde devrimci bir içerikle gelişen sosyalist mücadelenin etkisi ile belediye siyasetini sınıf siyasetinin bir parçası olarak görmeye

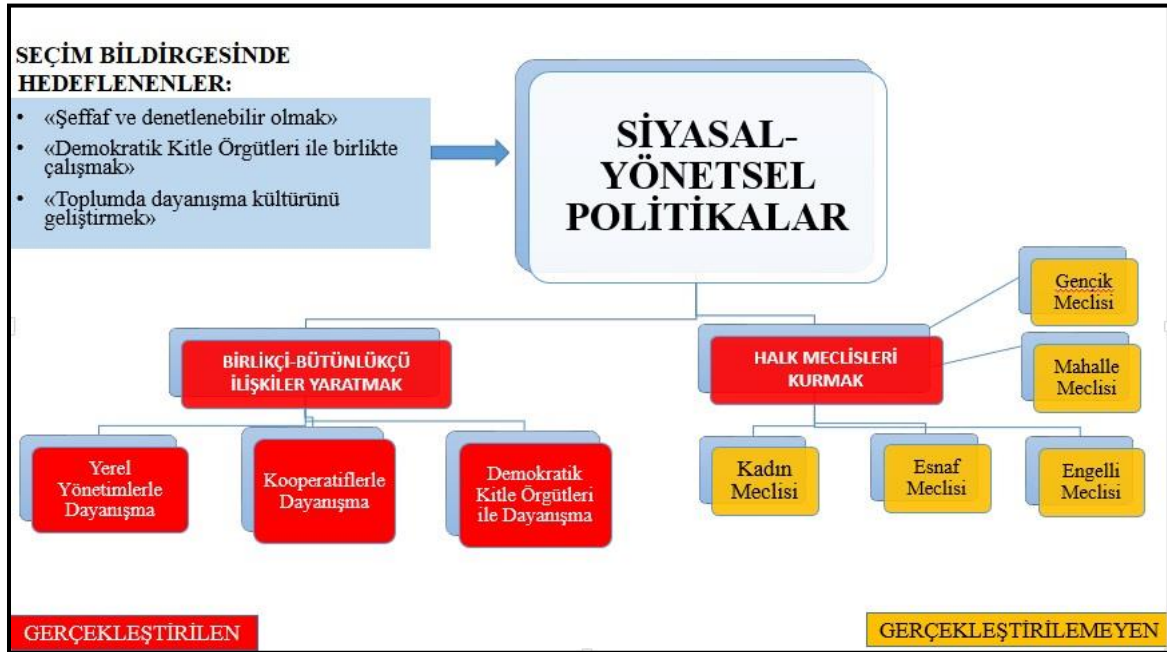
¹⁸ Ovacık Belediyesi'nin uygulamalarını toplumcu belediyecilik politikaları kapsamında incelenmesini amaçlayan bu başlık altındaki bilgiler; 12.05.2020 tarihinde Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışmasının 2018 Ağustos ayında Ovacık İlçesi'nde gerçekleştirilen saha araştırması kısmından üretilmiştir. Anılan saha araştırmasında; nicel ve nitel veri toplama tekniğinden yararlanılmış olup nitel veriler; gözlem, yarı yapılandırılmış görüşmeler (103 kişi) ve doküman analizinden elde edilmiştir.

başlamıştır. Bu doğrultuda sağ siyasal iktidarın baskılarına karşı yerel siyasette ekonomi ve siyasal-yönetimsel politikaları içeren ve hizmet sunumunda emekçi sınıfları öncelleyen beş temel belediye ilkesi (üreticilik, demokratik katılımçılık, kaynak yaratıcılık, tüketim düzenleyicilik, birlikçi bütünlükçülük) belirlenmiştir.

1980 yılından sonra dünyada yaşanan sosyal ve siyasal gelişmelere paralel olarak, Türkiye’de sınıf ekseninin yanında cinsiyet, çevre, inanç, kültürel kimlik ve mekânsal müştereklere yönelik mücadeleler yükselmeye başlamış, söz konusu mücadeleler özellikle AKP’nin hükümete geldiği 2002 sonrasında gelişerek güçlenmiştir. Bu durum, sol-sosyalist örgütlerin yerel yönetim programlarını oluştururken, toplumcu belediye ilkesinin 1970’li yıllardaki ilkelerinin yanına; sosyo-kültürel, şehircilik-çevre konularına yönelik de maddeler koymasına neden olmuştur. Dolayısıyla Ovacık Belediyesi’nin politika ve uygulamaları değerlendirilirken, toplumcu belediye ilkesinin temel ilkeleri ile birlikte yukarıda anılan iki başlık da göz önünde tutulacaktır.

2.1. Siyasal-Yönetimsel Politikalar

Ovacık Belediyesi’nin siyasal yönetimsel alana ilişkin geliştirdiği politikalar toplumcu belediye ilkesinin demokratik katılımçılık ve birlikçi-bütünlükçülük ilkeleri çerçevesinde incelenecektir.

Şekil-2: Ovacık Belediyesi'nin Siyasal Yönetmel Politikaları

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

2014 yerel seçimi öncesi SMF ve çeşitli sosyalist çevreleri içeren "Ovacık Demokratik Halk Dayanışması" (ODHD) adıyla bir platform kurulmuştur. Bu platformun çalışmaları 8 erkek ve 8 kadından oluşan bir yürütme kurulu tarafından koordine edilmiştir. ODHD; mahalle, kadın, gençlik vd. meclisler şeklinde örgütlenerek seçim çalışmasını yürütmüştür. ODHD'nin omurgasını oluşturan SMF, seçim öncesi Ovacık Belediye yönetimini halk meclisleri kurarak yöneteceğini iddia etmiş ve bu iddiayı hayata geçirmek için seçim sonrası geniş katılımlı toplantılar düzenlemiştir. Bu toplantılarda İlçe'nin temel sorunları öncelik sırasına göre tartışılmış ve çözüme yönelik yol haritası oluşturulmuştur. Diğer yandan Belediye Meclisi toplantıları ise, sol örgütler arası uzun siyasi tartışmalar nedeniyle karar üretmez bir hale gelmiştir. Bu sorunu çözmek için ayda bir gerçekleştirilen halk meclisi toplantıları, belediye meclisi toplantılarından hemen önce yapılmaya başlanmıştır. Böylelikle belediye meclisini tıkayan tartışmaların önüne geçilmiş ve halk meclisi fiili belediye meclisi görevi görmüştür.

Halk meclisi toplantıları 2014 yılından 2016 yılında ilan edilen Olağanüstü Hal'e (OHAL'e) kadar, artan katılımlarla devam etmiştir. Fakat OHAL süreci ile birlikte halkta gelişen fişlenme korkusu, bu dönemde halk meclisi toplantılarına katılımı düşüren önemli bir neden

olmuştur. Belediye meclisi toplantısı öncesinde belediye aracı ile vatandaşlara duyurusu yapılarak düzenlenen halk meclisi toplantılarına katılım, 2017 ve 2018 yıllarında azalsa da, toplantılar 2019 seçimlerine kadar devam ettirilmiştir. 2014-2019 yılları arasında Ovacık Belediyesi'nin, belli eksikliklere ve engellemelere rağmen süreklileştirdiği Halk Meclisi örgütlenmesi toplumcu belediyeciliğin demokratik katılımcı ilkesinin Ovacık'ta yaşama geçirildiğini göstermektedir. Fakat söz konusu başarıya rağmen halk meclisine bağlı çeşitli alt meclisler hayata geçirilememiştir.

Siyasal-yönetmel politikalar kapsamında Ovacık Belediyesi, toplumcu belediyeciliğin birlikçi-bütünlükçü olma ilkesini; halkçı uygulamalar gerçekleştiren yerel yönetimlerle, kolektivist kooperatiflerle ve demokratik kitle örgütleriyle kurduğu dayanışma ilişkileri yoluyla gerçekleştirmeye çalışmıştır. SMF'li belediyelerin "Devrimci-Halkçı Belediyeler Birliği"¹⁹ kurmak için 2011 yılında başlattığı çalışmalar, 2014 seçimlerinde diğer sosyalist örgütlerin yönetimde oldukları belediyeleri kaybetmeleri üzerine sona ermiştir. Fakat Ovacık Belediyesi; başta SMF'li Mazgirt Belediyesi olmak üzere, çeşitli HDP'li ve CHP'li belediyeler ve bazı muhtarlıklarla dayanışma ilişkilerini sürdürmüştür. Bu kapsamda başta Eskişehir Büyükşehir Belediye Başkanı Yılmaz Büyükerşen ve Seferihisar eski Belediye Başkanı Tunç Soyer ile birtakım toplantılar yapılmış ve ortak etkinlikler düzenleme kararı alınmıştır. Söz konusu belediyelerle dayanışmayı güçlendirmek adına düzenlenen etkinlikler içerisinde en fazla öne çıkanı, Ovacık Belediyesi'nin 2018 yılında düzenlediği "Tohum Takas Şenliği"dir. Bu şenliğe başta Seferihisar Belediyesi eski başkanı Tunç Soyer olmak üzere, tarımsal üretime destek veren birçok belediye katılmış ve düzenlenen atölyeler ve etkinliklerde sağlıklı ve ucuz gıda üretimine yönelik deneyimler paylaşılmıştır.

Belediyeler dışında Türkiye'nin farklı bölgelerindeki çeşitli muhtarlıklarla da dayanışma ilişkileri kurulmuştur. Örneğin Uludere (Roboski) Muhtarı'ndan gelen talep üzerine, Ovacık Belediyesi bir kampanya düzenleyerek, köydeki caminin onarım çalışmasına önemli katkıda bulunmuştur. Ayrıca uluslararası düzeyde ilişkide olunan sosyalist belediyeler de bulunmaktadır. Bunlar arasında en önemlisi İspanya'da "kızıl köy" diye anılan Marinaleda Belediyesi'dir. Marinaleda Belediye Başkanı Gordillo, 2017 yılında düzenlenen "1. Uluslararası Ovacık Sanat Günleri"ne çağrılmış, fakat bu etkinliğin yasaklanması üzerine gelememiş olsa bile bu kararı kınayan bir açıklama yayınlamıştır.

¹⁹ Detaylı Bilgi için bkz. Devrimci-Halkçı Yerel Yönetimler Atölye Sonuç Metinleri, (2012), Ankara: TMMOB Devrimci-Halkçı Yerel Yönetimler (2013), İstanbul: Patika Yayınları

Ovacık Belediyesi'nin toplumcu belediyeciliğin birlikçi-bütünlükçülük ilkesini hayata geçirmek için dayanışma ilişkisi geliştirdiği örgütlenmelerden bir diğeri de kooperatiflerdir. Ovacık Belediyesi öncülüğünde kurulan tarımsal kalkınma kooperatifi; Soma madenlerinde eşlerini kaybeden kadınların oluşturduğu Yırca Emekçi Kadın Kooperatifi başta olmak üzere, Hopa Çay, Vakıflı Köyü ve Şirince Tarımsal Kalkınma Kooperatifi gibi birçok kooperatifle güçlü ilişkiler geliştirmiştir. Ayrıca Ovacık Belediyesi'nin çalışmaları sayesinde; Tunceli İli içinde ve Türkiye'nin farklı bölgelerinde yeni dayanışmacı kooperatifler de kurulmuştur. Ayrıca İstanbul, Ankara, İzmir, Tunceli, Adana, Bursa, Eskişehir ve Antalya'da bulunan tüketim kooperatifleri, dayanışma amaçlı 80'e yakın kooperatifin ürününü tüketiciye ulaştırmaktadır.

Ovacık Belediyesi'nin dayanışma içinde olduğu üçüncü kesim de demokratik kitle örgütleridir. Bu örgütler; çeşitli Alevi dernekleri, ekoloji platformları, hemşeri dernekleri, kadın örgütlenmeleri ile birlikte Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK), Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK), Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği (TMMOB) ve Türk Tabipler Birliği (TTB) gibi emek-meslek örgütleri ve çeşitli sol platformlardan oluşmaktadır. Söz konusu kurumlar Ovacık Belediyesi'nin düzenlediği birçok kampanya ve etkinlikte Belediye'ye yardımcı olurken, Belediye de ihtiyaç halinde anılan kurumlara destek olmuştur. Örneğin 2015 yılında Hopa'da yaşanan sel felaketinde, SMF'li Mazgirt ve Ovacık Belediyeleri, iki tır dolusu yardım malzemesini kentteki demokratik kitle örgütü temsilcilerine ulaştırmıştır. Bununla birlikte anılan kurumların İlçe'de gerçekleştirdikleri sosyal, kültürel ve siyasal etkinliklere Ovacık Belediyesi ücretsiz ulaşım ve konaklama desteği de sağlamıştır. Sonuç olarak Ovacık Belediyesi'nin birtakım yerel yönetimlerle birlikte çeşitli kooperatifler ve demokratik kitle örgütleri ile kurduğu dayanışma ilişkileri, toplumcu belediyeciliğin birlikçi-bütünlükçülük ilkesi çerçevesinde hayata geçirdiği başarılı politikalarıdır.

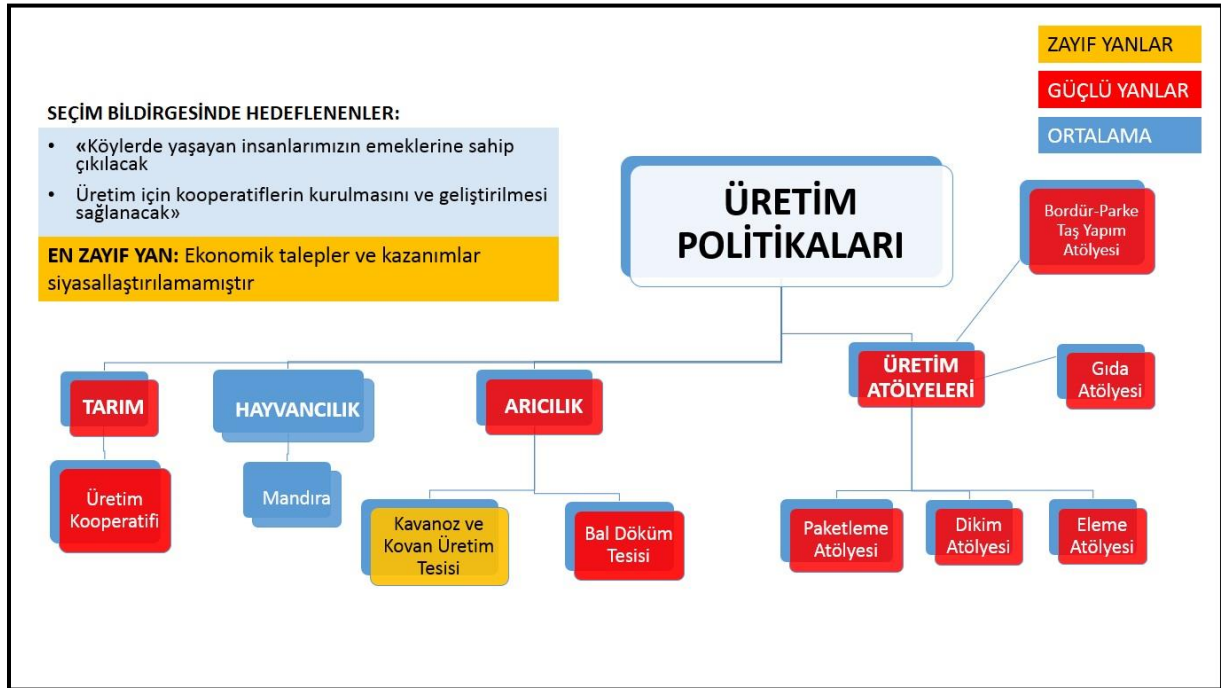
2.2. Ekonomi Politikaları

Ovacık Belediyesi'nin ekonomi politikaları toplumcu belediyeciliğin üretim, tüketim düzenleme ve kaynak yaratma ilkeleri çerçevesinde incelenecektir. Ovacık Belediyesi'ni, sosyalistlerin yönetimde bulunduğu diğer belediyelerden ayıran en önemli özelliği üretime önem vermesi ve buna bağlı olarak kaynak yaratıcı ve tüketim düzenleyici çalışmalarıdır. Sağ siyasal iktidarların kendisine muhalif olan belediyelere kaynak aktarmayarak bu kurumları

etkisizleştirmeye çalıştığı 1970’li yıllarda, söz konusu belediyeler kendi imkanlarına yaslanarak üretici, kaynak yaratıcı ve tüketim düzenleyici politikalar geliştirmişlerdir. Günümüzde de gittikçe otoriterleşen siyasal iktidar, yerel yönetim maliyesinde kesintilere gitmekte, belediye kaynaklarını hazineye bağlı tek bir hesapta birleştirmeye dönük adımlar atmaktadır. Bununla birlikte hükümete yakın olan belediyeler, merkezi yönetimin yönlendirdiği kaynaklardan daha fazla pay alırken, muhalif belediyeler bu imkandan yoksun kalmaktadır. Ayrıca İçişleri Bakanlığı’nın süreklileşen müfettiş denetimleri ve kayyum uygulamalarının söz konusu muhalif belediyeleri iş yapamaz hale getirdiği iddia edilmektedir. Siyasal iktidarın, 1970’li yıllara benzer şekilde, mali ve idari baskısını gittikçe arttırdığı günümüz koşullarında, toplumcu belediyeçiliğin üretici ve kaynak yaratıcı ilkeleri, emekten ve halktan yana belediyeçilik yapma iddiasında olan sol hareketler açısından zorunluluk haline gelmiştir.

Ovacık Belediyesi, toplumcu belediyeçiliğin üreticilik ilkesine yönelik çalışmalarını dört başlık etrafında gerçekleştirmektedir. Bunlar; tarım, hayvancılık, arıcılık ve üretim atölyeleridir. Ovacık Belediyesi’nin tarımsal üretime başladığı 2015 yılında; gerek köy boşaltmalar yüzünden yaşanan göçler, gerekse tefeci-tüccar kesiminin sömürü politikaları nedeniyle üretim azalmış ve neredeyse durma noktasına gelmiştir. Bu durum Ovacık’ta yoksulluğu giderek arttırmış ve kentten özellikle büyük şehirlere doğru artan nüfus hareketlerine sebep olmuştur. Bu sorunları çözemeye öncelik veren Ovacık Belediyesi; üretimi arttırmak, halkın gelir durumunu düzeltmek, tefeci-tüccar sömürüsüne son vermek ve kentten dışarı doğru yaşanan göçü durdurmak için tarımsal üretim faaliyetine başlamıştır. 2014 yılında daha çok buğday ekimi yapılmış, 2015 senesinde ise halktan ve SMF çevresinden artan gönüllü katılımlarla hazine arazisine patates, nohut ve fasulye ekimi gerçekleştirilmiş ve 20 ton ürün elde edilmiştir.

Şekil-3: Ovacık Belediyesi'nin Üretim Politikaları

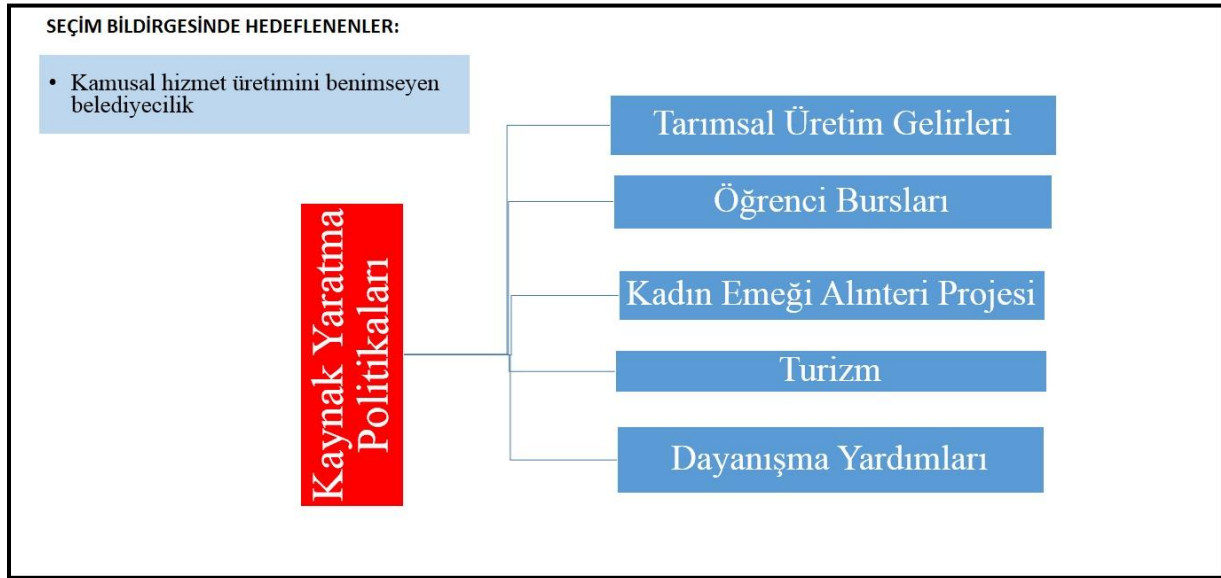
Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

2014 ve 2015 senesinde daha çok köylüyü cesaretlendirmek için gönüllü emekle gerçekleştirilen üretim 2016 yılında karşılığını bulmuş, belediyenin ektiği 5 ton ürün ile birlikte, çiftçi de 65 ton ürün elde etmiş ve toplam 70 ton ürün belediye tarafından tüketiciye ulaştırılmıştır. 2017 yılında üretim kooperatifinin kurulmasıyla birlikte önceki yıllarda amatör bir ruhla gerçekleştirilen üretim ve satış faaliyetleri profesyonel ve kurumsal bir zemine oturmuştur. 2017 yılı geçmiş yıllarda olduğu gibi köylüye tohum ve mazot desteği devam etmiş ve toplamda 90 ton civarında nohut ve fasulye elde edilmiştir. 2018 yılına gelindiğinde belediyenin gönüllü katılımı, çiftçilerin ise aile işletmelerinde ektiği topraklardan toplam 312 ton nohut ve fasulye elde edilmiştir. 2014 ve 2018 verileri karşılaştırıldığında, Ovacık'ta 2014 yılında toplam 20 ton ürün tüketiciye ulaştırılırken bu miktarın 2018 senesinde 312 tona kadar yükseldiği görülmektedir. Ayrıca nohut ve fasulye ile birlikte mercimek, barbunya, dut, pekmez gibi ürünlere yönelik de Ovacık Kooperatifi'nin yaptığı çalışmalar hesaba katıldığında anılan miktarın artacağı açıktır. Ek olarak, 2018 yılı itibariyle Ovacık Belediyesi ile çalışan çiftçi sayısı 600'e yükselmiş ve yine bu sene Amerika ve İngiltere'ye ihracat

başlamıştır. Belediyenin söz konusu tarımsal üretim faaliyetleri sonrası tefeci-tüccarlar Ovacık'a uğramaz hale gelmiştir.

Tarımsal üretimin yanında Ovacık Belediyesi, hayvancılık ve arıcılık alanında da çalışmalar yürütmüştür. 2014 yılı öncesi kısa bir süre faaliyette olan fakat sonra kapanan bir mandıra, belediye tarafından gerekli tamiratlar yapılarak işler hale getirilmiş ve 2018 yılında deneme çalışması yapılarak 1,5 ton kaşar üretimi gerçekleştirilmiştir. Bununla birlikte 2017 yılında, 180 ve 1500 yumurta kapasiteli kuluçka makineleri temin edilmiş, 300 kişiye toplamda 2605 adet civciv verilerek kümes hayvanı ve yumurta üretimine başlanmıştır. Arıcılık çalışmalarına ilişkin olarak da; 2017 yılında toplam 32 arıcı ile anlaşma imzalanmış ve 10 ton doğal sertifikalı bal alımı gerçekleştirilmiştir. 2018 yılında ise; sözleşmeli arıcı sayısı 186 üreticiye yükselmiş ve bu üreticilerden temin edilen bal miktarı 32 tona çıkmıştır. Bununla birlikte 2019 yılında, arı ürünlerinin işlenip cam kavanozlarda paketlenildiği bal döküm tesisi kurulmuş olup 2020 yılı sonrası ise arı kovanlarının yapıldığı bir tesis kurulması düşünülmektedir. Tarımsal ve hayvansal üretimdeki gelişmelerle birlikte kentte 70 kadının çalıştığı dikim, paketleme ve eleme atölyeleri kurulmuştur. Bununla birlikte bir adet gıda üretim atölyesi de kuruluş aşamasındadır. Ayrıca yine bu dönemde bordür ve parke taş yapım atölyesi faaliyete geçmiş ve kentin fiziksel alt yapı çalışmaları bu tesisten üretilen malzemelerle gerçekleştirilmiştir.

Ovacık Belediyesi'nin kaynak yaratıcı politikaları, üretici faaliyetlerle birebir ilişkili şekilde gelişmiştir. Örneğin Belediye'nin 2016 yılındaki tarımsal ve hayvansal faaliyetlerinden elde ettiği 45.000 TL karın, 20.000 TL'si burs olarak öğrencilere, 25.000 TL'si de bir sonraki dönemin üretim planlamasına ayrılmıştır. Yine 2017 yılında elde edilen 130.000 TL ve 2018 yılında elde edilen 300.000 TL karın bir bölümü öğrenci burslarına, bir bölümü köylüye ücretsiz mazot ve tohum desteği için, bir bölümü de bir sonraki senenin planlanmasına ayrılmıştır. Ayrıca Kooperatif yöneticileri hiçbir şekilde elde edilen gelirden huzur hakkı ve kar payı almamaktadır. Bununla birlikte yine Kooperatif bütçesinden, OHAL döneminde çıkarılan Kanun Hükmünde Kararname'ler (KHK'lar) sonucu işinden olan KESK'li ve DİSK'li memurlardan tarım ve hayvancılık yapmak isteyenlere, büyük baş hayvan, arı kovani ve tohum desteği sağlanmıştır. Tarım ve hayvancılıktan elde edilen kaynakların dışında Ovacık Belediyesi'nin düzenlediği yardımlaşma kampanyaları, konserler, turizme yönelik çalışmalar da belediye açısından önemli bir gelir kapısı olmuştur. 2018 yılı içinde Belediye'nin popülaritesinden dolayı Ovacığa gelen turist sayısı 100.000'i bulmuştur.

Şekil-4: Ovacık Belediyesi'nin Kaynak Yaratma Politikaları

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyeçilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

Ayrıca SMF döneminde; belediye bütçesinde büyük bir tasarrufa gidilmiş, israfa yönelik harcamalar kesilmiş, Kurum'un gelir ve gider hesapları her sene büyük boy pankartlarla Belediye binasına ve panolarına asılmış, kapılar sökülerek vatandaşın istediği zaman Başkanlık makamına erişebilmesi sağlanmış ve Belediye Başkanı makam aracı kullanmamıştır. Belediye'de CHP'nin yönetimde olduğu 2013 dönemiyle SMF'nin yönetimde olduğu 2017 seneleri karşılaştırıldığında; Belediye gelirlerinin 2 kat, banka mevduatındaki nakit miktarının ise 15 kat arttığı görülmüştür. Dolayısıyla toplumcu belediyeçiliğin üretici ve kaynak yaratıcı ilkelerine yönelik faaliyetlerin, Ovacık Belediyesi tarafından büyük oranda gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

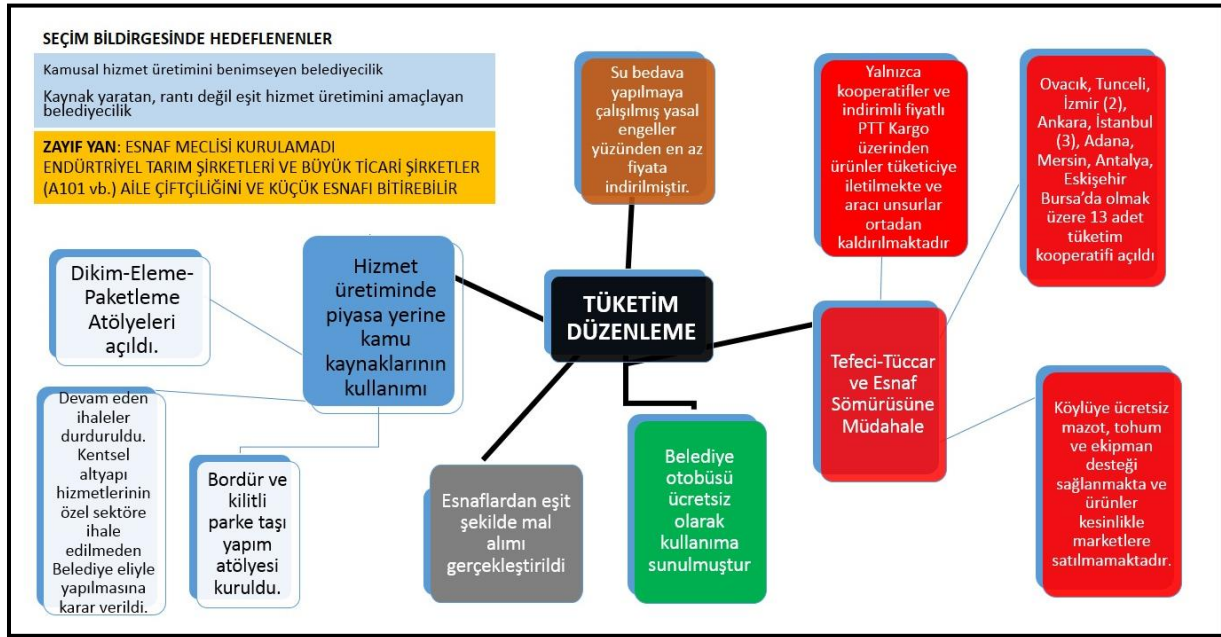
Tablo-3: Ovacık Belediyesi'nin Gelir-Giderlerinin Karşılaştırılması

OVACIK BELEDİYESİ GELİR GİDER KARŞILAŞTIRMASI			
YIL	SİYASAL ÖRGÜT	GELİR	GİDER
2013	CHP	2.066.083,27	2.001.486,02
2014	SMF	2.205.197,19	1.989.131,09
2015	SMF	3.093.399,79	2.752.914,76
2016	SMF	3.220.203,06	3.080.897,88
2017	SMF	3.902.999,58	3.182.482,74

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

Ovacık Belediyesi faaliyetlerinin önemli bir parçasını da, tüketimi düzenlemeye dönük çalışmalar oluşturmaktadır. Söz konusu çalışmalarda temel amaç; belediye uygulamalarında emekçi sınıfları önceleyen kaliteli ve erişilebilir hizmet sunumu sağlamak, üretici faaliyetlerden elde edilen ürünleri halka sağlıklı ve ucuz ulaştırmak, kamu kaynaklarını ihale usulü özel sektöre aktarımının önüne geçerek hizmetleri belediye bünyesinde üretmektedir. Bu kapsamda SMF'nin Belediye yönetiminde göreve geldikten sonra yaptığı ilk iş, halk meclisinden gelen su ve ulaşım ücretlerinin düşürülmesi talebine yönelik çalışmalar yapmak olmuştur. Söz konusu talep doğrultusunda Belediye'ye yeni otobüsler temin edilmiş ve ulaşım ücretsiz hale getirilmiştir. Bununla birlikte yasal engeller yüzünden geçmiş yıllarda Dikili Belediyesi'nin yaşadığı sorunlarla tekrar karşılaşmamak için, su tüketimi ücretsiz yapılamasa bile, Türkiye'deki en ucuz fiyatlandırma üzerinden halka sunulmuştur. Ovacık Belediyesi'nin su ve ulaşım yönelik söz konusu politikaları, başta Tunceli'deki diğer belediyeler olmak üzere Türkiye'nin farklı bölgelerinden birçok belediyeyi etkilemiş ve bu belediyeler su ve ulaşım ücretlerini düşürmek zorunda kalmışlardır.

Şekil-5: Ovacık Belediyesi'nin Tüketim Düzenleme Politikaları

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

Bu uygulamaların yanında Belediye'nin tüketim düzenlemeye dönük faaliyetlerinden bir diğeri de; kentsel altyapı çalışmalarının özel sektöre ihalesi yoluyla değil Belediye'nin kendi olanaklarıyla gerçekleştirilmesidir. SMF, Belediye'de yönetime gelmeden önceki dönemde, kentin yol ve kanalizasyon işleri müteahhitlere yaptırılmış ve bu yolla anılan hizmetler için söz konusu kesime yüksek bedeller ödenmiştir. SMF yönetime geldikten sonra ise, önceki dönemde şirketlere verilen bütün ihaleler durdurulmuş ve altyapıya dönük çalışmalar Belediye'nin kendi gücüyle gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda bakımsızlığa terk edilmiş olan bir tesisin onarım çalışmaları yapılarak, bu alanda bordür ve parke taşı üretilmeye başlanmıştır. Bu tesisten elde edilen malzemeler ile kentin yolları ve kaldırımları; belediye işçileri, halk, sosyalistler ve Belediye yönetiminin gönüllü ortak çalışmasıyla yenilenmiştir. Böylelikle kamu kaynaklarının sermaye kesimine aktarılmasının önüne geçilerek, halkın belediye çalışmalarına gönüllü katılımı sağlanmıştır.

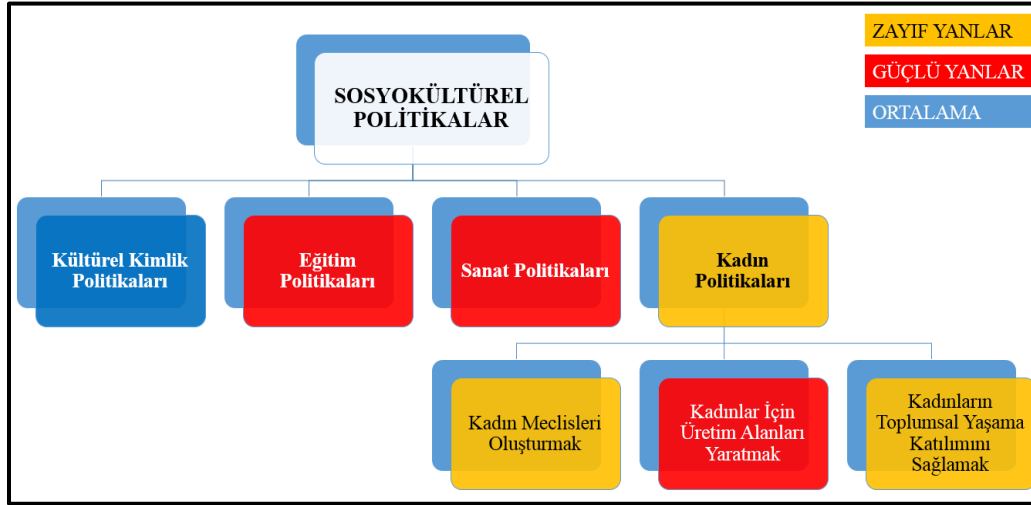
Belediye, tüketim düzenleme çalışmaları kapsamında, piyasaya sağlıklı ve ucuz gıda sunarak tefeci ve tüccar sömürüsünün önüne geçmeyi amaçlamıştır. Belediye'nin tarımsal üretim çalışmalarına başlamadan önceki dönemlerde, üreticiden mahsulü çok ucuza temin eden

tüccarlar, bu ürünleri büyükşehirlerde ve Ovacık içinde halka fahiş fiyatlarla satarak ciddi karlar elde etmişlerdir. Bununla birlikte üretici köylüler, kaynakları olmadığı için, üretim sürecinde ihtiyaç duydukları mazot ve diğer ihtiyaçların karşılanması amaçlı, tefeci ve tüccarlara yüksek faizlerle borçlanmak zorunda kalmışlardır. Ayrıca çiftçiler, bu kesime sattıkları ürünlerin karşılığını ya çok uzun süre sonra temin etmiş ya da borçlarına mahsuben eksik almışlardır. Belediye'nin tarımsal üretim faaliyetlerine başlamasından sonra ürünlerini tüccara değil Kooperatife vermeye başlayan üreticiler, hem 20 gün gibi kısa sürede emeklerinin gerçek karşılığını almaya başlamış hem de mazot ve tohum gibi giderlerini Kooperatif aracılığı ile ücretsiz temin etmişlerdir. Ayrıca tüketim kooperatifleri aracılığıyla gıdaların ucuz ve sağlıklı biçimde halka ulaştırılması, piyasadaki yüksek fiyatları düşürmüştür.

Tüketim düzenlemeye yönelik söz konusu çalışmaları nedeniyle Belediye yönetimi, bir süre sonra; kamu kaynaklarından önceki dönemlerde nemalanan yapı ve inşaat firmalarının, kimi esnaf ve tüccarların, CHP ve AKP etrafına kümelenen çıkar gruplarının SMF'ye yönelik anti propagandasına maruz kalmıştır. Sonuç olarak, bütün sorunlara ve engellemelere rağmen, yukarıda bahsi geçen politika ve uygulamalar, Ovacık Belediyesi'nin tüketim düzenleyici çalışmalarında başarılı olduğunu göstermektedir.

2.3. Sosyo-Kültürel Politikalar

Ovacık Belediyesi sosyo-kültürel politikalara yönelik çalışmalarını; kültürel kimlik, kadın, eğitim ve sanat konularını içeren dört temel başlık altında gerçekleştirmiştir.

Şekil-6: Ovacık Belediyesi'nin Sosyo-Kültürel Politikaları

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

Kültürel kimlikler konusuna ilişkin olarak Ovacık Belediyesi, dil ve inanç alanında çalışmalar yürütmüştür. Bu kapsamda, ilçenin ana dili olan ve dünyada unutulmaya yüz tutmuş diller arasında gösterilen Zazaca'ya (Kırmançki) ilişkin eğitim kursları verilmiştir. Bununla birlikte Alevilik inancına ilişkin de çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca 2014 yılında İlçede yapılan 2 adet cemevine yardım edilmiş, Alevi inancına ilişkin bayramlarda aşure dağıtımı gerçekleştirilmiş ve bütün inanç kesimlerinin belediye hizmetlerinden eşit pay alması sağlanmıştır. Söz konusu çalışmalar dışında, inanç ve dil konusunda Belediye'nin akademisyenler ve uzman kesimler ile birlikte daha boyutlu çalışmalar yapılması gerektiği fikri alan çalışması sırasında çokça dillendirilmiştir. Ovacık Belediyesi'nin İlçe'nin yerel kültürel kimliklerine ilişkin çalışmalarda eşitlikçi yaklaşımı göze çarpsa da, bu alanda fark yaratan çalışmalar ortaya koyduğu söylenememektedir.

Kültürel kimlik alanı, yıllardan beri Ovacık'ta ve Tunceli genelinde HDP ve SMF geleneği arasında gerilim konusu olmuştur. Her ne kadar SMF, kimlik ve inanç meselesine sınıfsal bir perspektiften yaklaşıp belediye siyasetinde çözüm getirmeye çalıştığını iddia etse de; HDP geleneği, söz konusu çabaların Kürt kimliğine daha vurgulu şekilde gerçekleştirilmesi gerektiğini savunmuştur. Söz konusu gerilim, 2019 Tunceli yerel seçimlerinde iyice belirginleşmiştir. Belediye tabelasının Dersim olarak değiştirilmesi ve çok dilli belediyecilik talebi dışında, ekonomik ve sınıfsal politikadaki yetersizliği HDP'nin Tunceli merkez ilçe

belediyesini kaybetmesinin en önemli sebebi olarak değerlendirilmektedir. Diğer taraftan kültürel kimlik ve inanç politikalarının yanında yerel yönetimlere yaklaşımındaki sınıfsal vurgu; yoksulluğun ve işsizliğin giderek arttığı ekonomik kriz koşullarında, SMF'nin Tunceli Belediyesi'ni kazanmasında belirleyici bir etken olmuştur.

Ovacık Belediyesi'nin sosyokültürel alana ilişkin çalışmalarındaki bir diğer başlık da eğitim konusudur. Ovacık Belediyesi, SMF'nin yönetimde olduğu 2014 yılından 2018 yılına kadar; 170 öğrenciye burs vermiş, kentte 3 adet kütüphane kurmuş, okullara ulaşım konusunda problem yaşayan öğrencilere ücretsiz servis sağlamış, her eğitim döneminde okullara kitap ve kırtasiye malzemesi temin etmiş, 85 adet dizüstü bilgisayar ihtiyaç sahibi öğrencilere bedelsiz iletmış, sosyal medyayı aktif kullanma etkinlikleri düzenlemiş, her kış ihtiyaç sahibi öğrencilere giyecek yardımı yapmış, birçok devlet okulunda inşaat tadilatları gerçekleştirmiş, 150 kişiye mesleki beceri kursu vermiş, Kültür Merkezi'nde ücretsiz matematik ve İngilizce kursları düzenlemiş ve kütüphanelerde bir saat kitap okuyan öğrencilere bir saat bisiklet sürme kampanyası başlatmıştır. Söz konusu faaliyetler çerçevesinde Ovacık Belediyesi'nin eğitim konusundaki politikalarda başarılı olduğu söylenebilir.

Sosyokültürel politikaların bir diğer başlığını da sanat alanı oluşturmaktadır. Ovacık Belediyesi sanatsal faaliyetler kapsamında birçok etkinlik, atölye ve kurs düzenlemiştir. 2016 yılında ilan edilen OHAL sonrası, söz konusu etkinliklere katılım azalmış olmasına ve yine birçok etkinlik Kaymakamlık tarafından yasaklanmasına rağmen Ovacık Belediyesi, sanatsal faaliyetlerini 2019 yılına kadar yoğun şekilde sürdürmüştür. Bu kapsamda ücretsiz müzik kursları verilmiş ve bağlama günleri düzenlenmiş; film, belgesel gösterimleri yapılmış ve yönetmenlerle atölyeler düzenlenmiş; resim kursları verilmiş, resim sergileri açılmış, cadde ve sokaklarda çocuklara yönelik boyama atölyeleri organize edilmiş; yerel kültürü yaşatmaya yönelik konserler ve gösteriler icra edilmiş; Nazım Hikmet ve Ahmed Arif gibi sosyalist sanatçıları anmak için etkinlikler yapılmış; çizgi roman atölyeleri ve heykel yapım kursları düzenlenmiştir.

Tüm bu etkinliklerin yanında Ovacık Belediyesi'nin planladığı 3 etkinlik ulusal düzeyde haber olmuştur. Bu etkinliklerden biri çok başarılı bir çalışma olduğu için, diğer ikisi ise yasaklandığı için Türkiye'de ses getirmiştir. Mayıs 2018 tarihlerinde düzenlenen 4 günlük "1. Ovacık Foto Maratonu" çok başarılı geçmiş ve Türkiye'deki birçok uzman ve amatör fotoğrafçıyı Ovacık'a çekmiştir. Diğer 2 etkinlik ise (programında 100'e yakın atölye çalışmasını içeren "1. Uluslararası Ovacık Sanat Günleri" ve 2000 yılından beri gelenekselleşen "Munzur Kültür ve Doğa Festivali") OHAL gerekçe gösterilerek

yasaklanmıştır. Sonuç olarak Ovacık Belediyesi'nin 2014-19 yılları arasındaki sanatsal çalışmalarında bütün problemlere rağmen başarılı olduğu söylenebilir.

Kadın politikaları, Ovacık Belediyesi'nin sosyo-kültürel çalışma alanlarından bir diğerini oluşturmaktadır. Söz konusu çalışmalar kapsamında üç amacı gerçekleştirmeye yönelik faaliyet yürütülmüştür. Bunlardan ilki, kadınların kendilerini temsil edebileceği meclisler oluşturmak; ikincisi, kadınlar için üretim alanları yaratmak; üçüncüsü de kadınların gündelik yaşama ve kamusal alana daha fazla katılımını sağlamaktır. İlk amacı gerçekleştirmek için, seçim öncesi ODHD bünyesinde oluşturulan kadın meclisi seçimden sonra da çalışmalarını sürdürmüş fakat zamanla toplantılarını bile yapamaz düzeye gelip dağılmıştır. İkinci amaç doğrultusunda dikiş, paketleme ve eleme atölyelerinde toplamda 70'i aşkın kadının çalışması sağlanmıştır. Bu kadınların hepsi yoksul, bir kısmı erkek şiddetine uğramış, bir kısmı da yalnız yaşayan kadınlardır. Bu çerçevede kadınlara yönelik üretim atölyelerinin açılması ikinci amacı gerçekleştirmeye yönelik büyük bir adımdır. Fakat kadınların ekonomik refahını geliştiren bu adım, siyasal faaliyetle birleştirilememiş ve SMF'li kadın üyeler bu kesimin sorunlarına müdahil olup siyasal bir kadın örgütlülüğü yaratamamışlardır. Üçüncü amaca yönelik olarak; demokratik kitle örgütleriyle birçok çalışma yürütülmüş, "Çocuk İstismarına ve Kadına Yönelik Şiddete Son" kampanyası düzenlenmiş, kadın mücadelesini konu alan film gösterimleri yapılmış ve 8 Mart etkinlikleri güçlü bir katılımı örgütlenmiştir. Bu etkinlikler arasında "Çocuk İstismarına ve Kadına Yönelik Şiddete Son" kampanyası kentte büyük ses getirmiştir. Kampanya sürecinde bazı kahvehaneler kadınlar tarafından işgal edilmiş ve cinsiyet eşitliğine ilişkin propaganda çalışması yapılmıştır. Genel olarak değerlendirildiğinde, kadınların çalışabileceği atölyeler kurmak ve cinsiyet eşitsizliğine ilişkin etkinlikler düzenlemek kadın politikaları noktasında olumlu bir adım olsa bile, kadınların söz söyleyebileceği ve erkek egemen düzene karşı kendi hayatlarını örgütleyebilecekleri kadın meclislerinin yaratılmamış olması, bu alanda başarısız olduğunu göstermektedir.

2.4. Şehircilik-Çevre Politikaları

Ovacık Belediyesi'nin şehircilik alanındaki çalışmaları konut, teknik altyapı, sosyal altyapı ve imar planı uygulamaları çerçevesinde incelenecektir. Ovacık Belediyesi'nin konut politikasına yönelik en önemli hedefi, ayda 80 TL kira bedeliyle yoksulların barınabileceği nitelikli yapılar üretmektir. Bu kapsamda Milli Emlak Müdürlüğü'nden farklı zamanlarda, iki farklı arsa Belediye tarafından talep edilmiştir. İmar planında sosyal konut alanında kalan arsalar

Belediye'ye tahsis edilmediği gibi, bu alanların mülkiyeti Özelleştirme Dairesi Başkanlığı'na devredilmiştir. Söz konusu engellemeler nedeniyle Belediye, bir süre sonra barınma ihtiyacını karşılamak amacıyla Toplu Konut İdaresi'nden (TOKİ'den) konut talebinde bulunmuştur. Ovacık Belediyesi'nin yoksul kesimlere yönelik konut çalışması toplumcu bir hedef olmakla birlikte, sorunun son kertede TOKİ'den konut talep edilerek çözülmeye çalışılması önemli bir handikaptır. TOKİ'nin şu anda yapmaya devam ettiği bloklar bölgenin sosyo-kültürel dokusuyla uyumsuz 5 katlı binalardır. Aynı zamanda geçmiş deneyimler göstermiştir ki, farklı kentlerde emekçi sınıflara yönelik yapıldığı iddia edilen TOKİ konutlarının niteliği, hem fiyat hem de kalite açısından bu kesimin ihtiyaçlarını karşılamaktan çok uzaktır.

Ovacık Belediyesi'nde önceki dönemlerde özel sektöre ihale edilerek gerçekleştirilen teknik altyapı çalışmaları, 2014 senesinden sonra, atölyelerde ürettiği malzemeler ile Belediye bünyesinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu çerçevede 3960 metre kare yol çalışması gerçekleştirilmiş ve üç adet çocuk parkı yapılmıştır. Alanda yapılan mülakatlar ve gözlemler sonucu; imar planı uygulaması, sosyal ve teknik altyapı yatırımları konusunda çarşı esnafının ve kent halkının Belediye'den beklentilerinin odaklandığı altı temel başlık olduğu tespit edilmiştir. Bunlardan ilki, su şebekesinin değiştirilmesi; ikincisi, katı atık ve kanalizasyon arıtma tesisi yapılması; üçüncüsü, kreş-bakımevi-sığınma evi yapılması; dördüncüsü, kış aylarında araçların korunması için kapalı otopark inşa edilmesi; beşincisi, çarşı merkezinde yayalaştırma ve meydan düzenlemesi yapılması; altıncısı ise, imar planı uygulamalarında düzenleme ortaklı payının düşürülmesidir.

Belediye; ilk iki talebe yönelik İller Bankası'na, üçüncü talep için de Kalkınma Bakanlığı'na proje sunmuş ve henüz değerlendirme süreci sonuçlanmamıştır. Dördüncü talep için çalışmalar başlamış ama ilerleme kaydedilememiştir. Beşinci talebe yönelik, anılan meydanın ve etrafındaki kamu mülkiyetindeki alanlarının trampa veya tahsisi için Kaymakamlık ile görüşülmüş fakat olumsuz yanıt alınmıştır. Altıncı taleple ilgili yüzde 24 oranında sabit bir uygulama tutturulmuştur. Sonuç olarak, her ne kadar olumlu çabalar sergilense de genel olarak şehircilik politikalarında Ovacık Belediyesi'nin başarısız olduğu görülmektedir. Bunun dört temel sebebi vardır. İlk sebep, belediyede mimar, mühendis ve şehir plancısı bulunmamasından dolayı teknik konuların çözümüne yönelik oluşan yetersizliklerdir. İkinci neden, şehircilik çalışmalarının inşaata dayalı rant ekonomisiyle ilişkilendirilerek uzak durulmasıdır ki bu yönde Belediye Başkanı'nın basına verdiği birçok açıklama bulunmaktadır. Üçüncü neden, Ovacık Belediyesi'nin TMMOB üyeleri ve alanında uzman kişilerden oluşacak gönüllü teknik bir komisyon kurma noktasındaki eksikliğidir. Dördüncü

neden ise, Belediye'nin noksan kaldığı teknik konularda, söz konusu noksanlığı halka anlatabileceği ve birlikte çözüm üretebileceği platformları yaratamamış veya halk meclisleri gündeminde geniş katılımı konuyu yeterli düzeyde tartışmamış olmasıdır. Şehircilik politikaları konusundaki yetersiz bakış açısı, yalnızca Ovacık Belediyesi'ni yöneten siyasi aktörün değil, genel olarak Türkiye sosyalist hareketinin bir sorunu olduğu çokça tartışılmıştır. Söz konusu eleştiri işbu makalenin üretildiği Ovacık Belediyesi'ni konu alan Tez çalışmasında şu şekilde yapılmıştır²⁰: “...yetersizlik, mekânın toplumsallığını kavrayamamaktan kaynaklanmaktadır. Bu eleştiri genel olarak ülkemiz sosyalist geleneğin tamamı için yapılabilir. Sosyalistler açısından kentsel mekân, üzerinde toplumsal mücadelelerin cereyan ettiği edilgen fiziksel birimler olarak ele alınmaktadır. Kuşkusuz mekân, siyasal ilişkilerden etkilenir fakat aynı zamanda bu ilişkileri değiştirerek yeniden üretir. Dolayısıyla kentsel mekânı; üzerinde yalnızca üretim, tüketim ve siyasal çatışmanın gerçekleştiği basit bir sahne olarak ele almak aynı zamanda kentsel çelişkileri algılayamamak anlamına gelmektedir.”

Ovacık Belediyesi'nin çevre politikaları konusundaki çalışmaları 3 alanda sürdürülmektedir. Bunlardan ilki, Tunceli'de ve Ovacık'ta Munzur Nehri üzerinde yapımı planlanan HES ve barajlara yönelik mücadele yürütmek; ikincisi, maden şirketlerine karşı mücadele yürütmek ve üçüncüsü halka sağlıklı gıda sunmaktır.

Milli Park sınırları içinde yer alan Munzur Nehri üzerinde toplam 6 adet baraj ve Hidroelektrik Santrali (HES) projesi planlanmıştır. Bu projelerden birisi faaliyete geçirilmiş olup Zorlu Enerji Grubu tarafında işletilmekte, geri kalan 5 tanesi ise hazırlık aşamasındadır. Söz konusu projelerin bitirilmesi durumunda birçok yerleşim yerinin sular altında kalacağı, zengin endemik bitkiler barındıran bölgenin ekolojik dengesinin bozulacağı, halkın inanç ve kültürel değerlerine ilişkin alanların yok olacağı Ovacık Belediyesi tarafından sıklıkla halkın gündemine taşınmıştır. Bu tahribatın ve yıkımın önüne geçmek için Ovacık Belediyesi; SMF'nin de içerisinde aktif olduğu Munzur Çevre Kurulu, Munzur Özgür Akacak Platformu ve Dersim Dernekleri Federasyonu ile birlikte birçok gösteri ve yürüyüş gerçekleştirmiş, aynı zamanda ilgili mahkemelere çokça dava açmıştır.

²⁰ Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan “2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyecilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği” adlı doktora tezi çalışmasından alıntıdır.

Ovacık Belediyesi'nin çevre konusunda mücadele yürüttüğü bir diğer kesim de maden şirketlerdir. Ovacık'ın güneyinde Hozat İlçesi'ne uzanan geniş ormanlık bölge ile birlikte kuzeyindeki Munzur Dağları, özellikle altın ve bakır madeni açısından zengin bir alandır. Uluslararası şirketler Türk ortaklarıyla kurdukları iştirakler aracılığı ile bu alanlarda maden arama çalışmalarına başlamışlardır. Yaz aylarında bölgede çıkan orman yangınlarının önemli oranda madencilik faaliyetine yönelik olduğu iddiası halk tarafından sıklıkla dile getirilmektedir. Ovacık Belediyesi, çevre platformları ile birlikte söz konusu maden şirketlerinin faaliyetlerine yönelik birçok protesto gösterisi düzenlemiş ve davalar açmıştır.

Çevre konusundaki bir diğer önemli politika, ekonomik kaygılarla kimyasal ilaç ve gübre kullanılarak toprağı zehirleyen tarımsal faaliyete Belediye'nin son vererek, doğal yöntemlere dayanan üretimi teşvik etmesidir. Ovacık Tarımsal Kalkınma Kooperatifi'nin sağlıklı gıda üretimi konusunda çok kati ilkeleri bulunmaktadır. Kooperatif, kendi üretiminde kimyasal madde kullanmadığı gibi köylülerle de doğal üretime dönük bilgilendirici çokça toplantı gerçekleştirmiştir. Bu kapsamda, arıcılıkla uğraşan ve çiftçilik yapan üreticilerin Kooperatife getirdiği ürünler, bilimsel ölçümler yapıldıktan sonra alınmış, ölçümler sonucu istenilen değerlere ulaşamamış ürünler ise kabul edilmemiştir. Dolayısıyla çevre politikaları alanında eksikler olsa da Ovacık Belediyesi'nin bu alanda genel olarak başarılı uygulamalar gerçekleştirdiği söylenebilir.

Şekil-7: Ovacık Belediyesi'nin Şehircilik ve Çevre Politikaları

Kaynak: Ankara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Ana Bilim Dalı, Kent ve Çevre Bilimleri Bilim dalı, 12.05.2020 tarihinde toplanan Tez Jürisi tarafından oybirliği ile onaylanan Engin Bozkurt'a ait "2000 Sonrası Türkiye'de Toplumcu Belediyeçilik Politikalarının Değerlendirilmesi: Ovacık Belediyesi Örneği" adlı doktora tezi çalışması

2014-2019 yılları arasında siyasal-yönetimsel, ekonomi, sosyo-kültürel ve şehircilik-çevre alanındaki politika ve uygulamalar değerlendirildiğinde, Ovacık Belediyesi'nin 1980 yılından günümüze kadar süren neoliberal belediyeçilik dönemindeki ilk toplumcu belediye örneği olduğu söylenebilir. Toplumcu belediyeçiliğin üretici, kaynak yaratıcı, tüketim düzenleyici, demokratik katılımcı ve birlikçi bütünlükçü ilkelerinin hayata geçirilmesi konusunda eksiklikler olmasına rağmen çok önemli başarılar elde edildiği anlaşılmaktadır. Fakat toplumcu belediyeçiliğin anılan temel ilkeleri konusunda yakalanan başarı çitasının şehircilik ve cinsiyet politikaları alanında hayata geçirildiğini söylemek güçtür.

Sonuç

Devrimci ve reformist sosyalist akımların toplumcu belediyeçilik örneklerinde görüldüğü üzere; dünyada farklı mekânsal ölçeklerde yaşanan sınıfsal mücadeleler ve kapitalizmin sermaye birikim süreçlerindeki yapısal dönüşümler, toplumcu belediyeçiliğin siyasal çizgilerinin oluşmasında, dönüşmesinde ve sonlanmasında etkili olmuştur. 1848 devrimleri ve 1871 Paris Komünü belediye sosyalizminin ilk örneklerinin oluşmasında etkili olurken, 1929 ekonomik buhranı ve İkinci Dünya Savaşı söz konusu deneyimleri sonlandırmış fakat refah devleti belediyeçiliğini doğurmuştur. Refah devleti, belediye sosyalizminin ilerici dinamiğini ve Küçük Moskova örneklerini sona erdirirken diğer taraftan bu deneyimlerin kamucu politikalarını (sosyalist ideolojinin savaş sonrası yükselen gücünün de etkisiyle) planlı bir ekonomik kalkınma rejimi çerçevesinde ulusal ölçekte yeniden inşa etmiştir. Emperyalist savaflara ve devlet kapitalizminin yarattığı problemlere bir tepki olarak doğan 1968 gençlik hareketi refah devleti belediyeçiliğini sona erdirirken toplumsal hareketlerin çeşitlenen taleplerine duyarlı “Yerel Marksizm” ve “Yerel Sosyalizm” hareketlerinin gelişmesinde etkili olmuştur. Dünya’da reel sosyalizmin çözülmesi, aynı zamanda neoliberal düzenin kapitalizmi içine girdiği yapısal kriz koşullarından kurtarıp istikrara kavuşturarak yeniden kurumsallaştırması, “Yerel Sosyalizm” ve “Yerel Marksizm” örneklerini teker teker ortadan kaldırmıştır. Diğer yandan kapitalist düzenin yarattığı sosyal, siyasal ve ekonomik eşitsizlikler, neoliberal hegemonyaya rağmen, Marinaleda, Kerala, Porto-Alegre, Barcelona, Preston örnekleri ile birlikte Hindistan, Kolombiya ve Meksika’daki kurtarılmış bölge yönetimlerinin ortaya çıkmasını engelleyememiştir.

Türkiye’de ise 1960 Anayasası’nın getirdiği görece demokratik ortam sosyalizm mücadelesinin ülkemizde yükselmesine zemin oluşturmuş, 1963 yılındaki yerel seçimlerde TİP bir belediye kazanmış, 1968 yılında bir sendika lideri CHP’nin içindeki sağ kanadın bütün engellemelerine rağmen Parti’nin Ankara Belediye Başkan adayı olmuştur. 1970 darbesi ülkemizdeki toplumcu belediyeçilik arayışlarını geçici bir süre engellerken, 1973 yılında özellikle gecekondu mahallelerindeki emekçi sınıfların temel ekonomik ve siyasal taleplerini arkasına alan CHP’li birtakım belediyeler toplumcu belediyeçilik kapsamında “Yeni Belediyeçilik Hareketi”nin doğmasını sağlamıştır. 1970’lerin ortasından itibaren devrimci sosyalist kesimlerin güçlerini toparlayarak kentlerin yeni çelişki alanlarının başını çeken gecekondu mahallelerinde örgütlenmeleri, 1 Mayıs Mahallesi ve benzeri diğer mahallelerin kurulmasına vesile olmuş ve buralarda hayata geçirilen Komite sistemi, daha

sonra Fatsa Belediyesi'nde halkın katılımına olanak tanıyan temel karar organı haline dönüşmüştür.

Yukarıda verilen örneklerden anlaşılacağı üzere, toplumcu belediyeciliğin çeşitli pratiklerinin ortaya çıkıp gelişmesi, tek taraflı olarak belediyelerdeki siyasal aktörün iradi müdahalesine bağlı olmayıp, söz konusu gelişimde yapısal süreçlerin etkisinin de büyük payının olduğu görülmektedir. Yani bir kentte toplumcu belediyeciliğin ortaya çıkması, güçlenmesi, gözden düşmesi ve yok olma dönemlerinin oluşumu (yapı-aktör diyalektiği çerçevesinde değerlendirildiğinde), hem siyasal öznenin bilinçli dinamik çabasına, hem de içinden geçilen siyasal-ekonomik-sosyal süreçlerin yapısına bağlı olduğu anlaşılmaktadır.

Bu çerçevede değerlendirildiğinde Ovacık 2014 yerel seçimlerinde sosyalistlerin başarılı olmasında yapısal ve siyasal aktöre bağlı süreçlerin birlikte etkisi olduğu görülmektedir. Ovacık Belediyesi'nin sosyalistler tarafından kazanılmasında SMF geleneğinin 45 yıllık sosyalist mücadele mirasının Ovacık halkında uyandırdığı güven duygusunun ve şimdiye kadar Belediye'yi yöneten siyasal partilerin halkın ihtiyaçlarına cevap verecek politikalar üretememesinin büyük payı vardır. Bununla birlikte mazbata dahi alınmadan Ovacık Belediyesi tüm Türkiye'de popüler olmuş ve "Komünist Belediye" olarak adlandırılmıştır. Söz konusu popülerlikte Sosyalist Meclisler Federasyonu'nun TKP listesinden seçimleri kazanması en önemli sebeptir. Çünkü SMF 2004 yılında Hozat, 2009 yılında Mazgirt ve Hozat, yine 2014 yılında Ovacık ile birlikte bir dönem daha Mazgirt İlçesi'nde belediye yönetiminde bulunmuştur. Anılan ilçelerde 2004, 2009 ve 2014 seçimlerine bağımsız adayla, ÖDP ve EMEP listesinden girilip başarı elde edilmesine rağmen, bu kentlerin hiçbirinin Ovacık kadar popüler olmamasında, söz konusu kentlerdeki adayların "Komünist" adı taşıyan bir partiden seçilmemiş olmasının büyük etkisi vardır. Diğer taraftan bahsi geçen popüleritenin hakkının verilmesi ve "Komünist belediye" beklentilerinin boşa çıkarılmaması konusunda ise, SMF'nin sürdürdüğü toplumcu belediyecilik uygulamalarının ve Belediye Başkanı'nın sevilen bir sosyalist olmasının da rolü fazladır.

2014-2019 döneminde Ovacık Belediyesi'nin gönüllü emeğe, dayanışmaya ve kentin öz gücüne yaslanarak yarattığı demokratik katılımcı, üretici, kaynak yaratıcı, tüketimi düzenleyici, birlikçi-bütünlükçü ve çevreci politikalar, 2019 seçimleri sonrasında sağ-sol ideoloji ayırt etmeksizin birçok siyasal partinin yerel seçim propagandasına ve bildirgelerine altlık oluşturmuştur. Öyle ki 2019 yerel seçim çalışmalarında azımsanmayacak sayıda ve popülerlikteki belediye başkan adayı seçilmeleri halinde Ovacık Belediyesi'nin başlatmış olduğu; açık kapı sistemi (Belediye Başkanı makam odasının kapısını kaldırmıştır), şeffaflık

(Belediye'nin gelir-gider miktarlarının incelemek isteyen bütün kesimlere açık olması ve her senenin sonunda panolara, Belediye binasına ve internet sitesine konulması, katılım sınırlaması olmayan halk meclisinin kurulması), gönüllü emeğe dayalı hizmet üretimi (Belediye Başkan ve yönetimi işçilerle birlikte çöp toplama, fiziksel altyapı çalışmaları vb. işlerde yer almıştır), kolektif tarımsal üretim alanları yaratma (üretim-tüketim kooperatifleri kurma ve tarlalarda statü ve makam gözetmeden ortaklaşa ekim çalışması yapma) vb. politikaları, kendilerinin de uygulayacağını beyan etmişlerdir.

Fakat anılan toplumcu uygulamalara rağmen Ovacık Belediyesi 2019 yerel seçimlerinde el değiştirerek SMF yönetiminden CHP'ye geçmiştir. Sosyalistlerin 2019 yılındaki yerel seçimi kaybetmelerinin 10 temel sebebi bulunmaktadır. Bunlardan 5'i siyasal aktörün eksikliklerine, diğer 5'i ise yapısal koşullara bağlı olarak ortaya çıkmış nedenlerdir.

Toplumcu belediyecilik politikalarının uygulayıcısı olan siyasal aktörün yetersizliklerine değinilecek olunursa; başlıca ilk problem alanı, tarımsal üretim sonucu emekçi sınıfların ekonomik refah düzeyinde görünür bir yükseliş sağlansa bile, söz konusu ekonomik kazanımların siyasallaştırılıp örgütlü emek gücüne dönüştürülemediği olmasıdır.

İkinci olarak, belediyenin üretim çalışmalarından fayda elde eden emekçi sınıfların daha çok yoksul kır proleterleri ve küçük aile işletmelerinde tarımsal üretim yapan kesimler olduğu bilinmektedir. Fakat bu kesimler daha çok Ovacık ve Tunceli'nin köylerinde ikamet etmekte olup yalnızca muhtarlık seçimleri için oy kullanabilmektedir. Yani geniş kırsal emekçi kesime yarayan tarımsal ekonomik fayda, yerel seçimlerde oy olarak sandığına geri dönmemiştir.

Üçüncü neden; Belediye'nin teknik, idari ve siyasal kadrolarının belediyecilik konusunda yetersizlikleri ve donanımsızlıklarıdır. Öyle ki söz konusu eksiklikler halk meclislerine bağlı alt meclislerin kurulamamasında ve cinsiyet politikaları konusunda kendisini net bir şekilde göstermiştir.

Dördüncü neden, şehircilik politikalarında ve mekânsal stratejilerde toplumsal bir yaklaşımın geliştirilememesidir. Kent mekânı yalnızca üzerinde siyasal mücadelelerin verildiği ve yapılı çevre yatırımlarının gerçekleştiği edilgen bir sahne olarak kavranmış ve bu yüzden konut, imar planı vb. alanlarda eksik uygulamalar gerçekleştirilmiştir.

Son neden ise Ovacık halkı ve tüm siyasi çevreler tarafından saygın bir sosyalist olarak değerlendirilmesine rağmen, yerel seçim sürecinde hala cezaevinde olan bir kişinin Belediye Başkan adayı olarak gösterilmesidir. Bu durum rakip partiler, çeşitli çıkar çevreleri ve siyasal

İktidar tarafından politik malzeme yapılmış ve SMF adayının seçilmesi halinde kayyum atanacağı iddia edilmiştir.

Ovacık Belediyesi'nin 2019 seçimlerinde sosyalistler tarafında kaybedilmesi yapısal koşullara bağlı 5 temel sebep üzerinden açıklanabilir. İlk neden, 2016 yılında ilan edilen OHAL sonrası, gerek Belediye içinde gerekse yerel siyaset sahnesinin farklı alanlarında çalışma yürüten sosyalist faaliyetçilerin tutuklanmasıdır. Öyle ki Ovacık Belediyesi'nden etkilenerek Eskişehir'de öğrencilere burs vermek üzere arazisini tarımsal üretime açan bir çiftçi ve tarlada çalışan öğrenciler bile gözaltına alınmıştır.

İkinci neden, merkezi yönetim kurumlarının kamu kaynaklarının kullanımı konusunda Ovacık Belediyesi'ne çıkardığı çeşitli biçimlerdeki engellerdir.

Üçüncü neden, 2019 yerel seçimleri ertesinde HDP milletvekilinin açıkladığı üzere kentteki HDP tabanının sosyalistler yerine CHP'yi desteklemesidir.

Dördüncü neden, 2014 öncesi dönemlerde Belediye kaynaklarından faydalanan yap-satçı, müteahhit, tefeci-tüccar vd. sermaye gruplarının sosyalistlerin Ovacık Belediyesi'ne tekrar seçilmemesi için yaptıkları çalışmalarıdır.

Beşinci ve son neden de CHP adayının güçlü aşiret ilişkilerine sahip olmasıdır. Söz konusu feodal bağlar, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndeki gibi güçlü ekonomik-sosyal temellere yaslanmasa da, oy verme davranışında etkili olmaktadır.

2019 yerel seçimlerinde sosyalistler her ne kadar Ovacık Belediye seçimlerini kazanamamış olsa da, toplumcu belediyecilik kapsamında ortaya konulan politikalar, yeni gelen yönetimin geri adım atmayacağı uygulama eşikleri yaratmıştır. Öyle ki, her ne kadar sosyalistlerin öncülüğünde kurulan Kooperatiften içerik olarak farklı olsa da, 2019 seçimleri sonrası yeni yönetim; kooperatif kurma çalışmalarına başlamış, ücretsiz ulaşım uygulamasını devam ettirmiş ve belediye meclisleri halka açık şekilde gerçekleştirilmiştir.

Ovacık Belediyesi'nin toplumcu politikalarının en büyük kazanımlarından birisi de, Türkiye tarihinde ilk defa bir İl Belediyesi'nin (Tunceli) devrimci sosyalistler tarafından yerel seçimlerde kazanılması olmuştur. Fakat şehircilik ölçeği açısından düşünüldüğünde Tunceli halkının temel beklenti ve taleplerinin, küçük bir nüfusa sahip olan Ovacık kentinde yaşayanlarından siyasal, ekonomik ve sosyo-kültürel olarak farklılaşacağı ve belediye siyasetinde yeni çelişki alanlarının oluşacağı çok açıktır.

İlk çelişki alanı “kafa-kol” emeği arasındaki ilişkide kendisini göstermesi muhtemeldir. Çünkü Ovacık’ta kol emeği belediye faaliyetlerinin yürütülmesinde ön plana çıkarken, Tunceli’de vasıflı beyaz yakalı emeği baskın olarak kendisini göstermektedir.

İkinci sorun alanı “kızıl-teknik” çelişkisidir. Ovacık Belediyesi’nde sosyalist olmak halkın güven duyması konusunda en önemli etken iken; Tunceli Belediyesi’nde hizmet sunmak, sosyalist olmanın yanı sıra şehircilik, mimarlık ve mühendislik alanlarında da bilgi sahibi olmayı gerekli kılmaktadır.

Üçüncü sorun alanı “kır-kent” çelişkisidir. Ovacık’ta küçük meta üretimi ve kısmen yarı-feodal üretim tarzının baskın olduğu ekonomik işletmeler etkin iken, Tunceli kenti küçük sanayi, bilişim, ticaret, turizm sektörlerinin belirleyici olduğu ekonomik yapıya sahiptir.

Dördüncü sorun alanı “demokrasi-bürokrasi” çelişkisidir. Ovacık Belediyesi, kent nüfusunun az olması sebebiyle, karar alma süreçlerinde doğrudan demokrasi yöntemine başvurabilmektedir. Fakat Tunceli Belediyesi’ndeki karar süreçleri daha çok temsili düzeyde olabilmekte ve bu süreçlerde bürokratlar belirli konularda inisiyatif alabilmektedir.

Sonuç olarak toplumcu belediyeçilik kavramı, 1980’li yıllarda ortaya çıkan ve sosyal bir piyasa ekonomisine dayalı olarak gelişen “sosyal belediyeçilik” kavramından farklı olarak, emekçi sınıfları gözetilen belediyeçilik olarak tanımlanabilir. Bununla birlikte toplumcu belediyeçiliğin günümüzde olmazsa olmaz unsurlarından birisi “üreticilik” ilkesidir. 2010 yılı sonrası her ne kadar “yeni toplumcu belediye” gibi kavramlar üretildi ise de, söz konusu kavramı uygulayamaya aday olan politik aktörlerin toplumcu belediyeçiliğin “üreticilik” ilkesini hayata geçiremediği görülmüştür. Ayrıca toplumcu belediyeçilik, yalnızca iyi niyetli sol-sosyalist aktörlerin iradi çabaları sonucu ortaya çıkmış bir akım değildir. Bu akımın doğup gelişmesinde dünya ve ülkemizdeki siyasal mücadelelerin büyük payı vardır. Son olarak; ölçek ekonomileri, sosyo-kültürel yapı, siyasal-sınıfsal güç dengeleri, merkezi yönetim ile olan ilişkiler ve nüfus gibi dinamiklere bağlı olarak toplumcu belediyeçilik uygulamalarının farklı kentsel ölçeklerde değişen önceliklere sahip olacağı çok açıktır. Fakat her ne kadar sosyo-mekansal ölçek değişse de anılan beş temel ilke, bütün toplumcu belediyeçilik örnekleri için geçerli olan ve gerisine düşülmemesi gereken politik bir eşik bırakmıştır.

KAYNAKÇA

- Aksakal, Pertev (1989), *Bir Yerel Yönetim Deneyi: Fatsa*, İstanbul: Simge Yayınevi
- Alper, Özcan ve Cemil Aksu (2011), “Karadeniz Örneğinde Bir Tartışma: Sol, Yerellik ve Demokratik Özerklik”, *Birikim Dergisi*, S.268-269: 37-44
- Amodia, Jose (1986), “The Spanish Communist Party and Local Government: Overall Assessment”, *Marxist Local Governments in Western Europe and Japan*, London: F. Pinter Publishers, s.20-45
- Anderson, Perry (2011), *Batı Marksizmi Üzerine Düşünceler*, İstanbul: Birikim Yayınları
- Aslan, Şükrü (2010), *1 Mayıs Mahallesi: 1980 Öncesi Toplumsal Mücadeleler ve Kent*, İstanbul: İletişim Yayınları
- Bayramoğlu, Sonay (2015), *Toplumcu Belediye: Namı-Değer Belediye Sosyalizmi*, Ankara: Notabene Yayınları
- Bassett, Keith (1984), “Labour, Socialism and Local Democracy”, *Local Socialism? Labour Councils and New Left Alternatives*, England: Macmillian, s.82-109
- Batuman, Bülent (2010), “Toplumcu Bir Belediyecilik Modeli: Yeni Belediyecilik Hareketi”, *Mülkiye Dergisi*, C.34, S.266: 223-241
- Bell, David S., ve Bogdan Szajkowski (1984), “Communism in Local Government in Western Europe and Japan”, *Marxist Local Governments in Western Europe and Japan*, London: F. Pinter Publishers, s.1-20
- Biryol, Uğur (2009), “Çamlıhemşin'in Sosyalist Belediye Başkanı İdris Lütfü Melek ile Söyleşi”, *Birikim Dergisi*, S.242: 43-47
- Blackburn, Robin 1978, “Uluslararası Olaylar ve Sorunlar”, *Birikim Dergisi*, S.45: 9-11
- Boddy, Martin ve Colin Fudge (1984), “Labour Councils and New Left Alternatives”, *Local Socialism? Labour Councils and New Left Alternatives*, London: Macmillian Publisher Limited, s.1-22
- Bozkurt, Engin (2011), “The Critical Analysis Of Alternative Local Government Experiences in Turkey: The Case of Hozat Municipality”, *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Ankara: ODTÜ Kentsel Politika Planlama ve Yerel Yönetimler
- Çavuşoğlu, Erbatur ve Murat Cemal Yalçınan (2010), “Kapitalist Kentte Sosyal Belediyecilik Ne Kadar Mümkün? Dikili Örneği”, *Değişen İzmir'i Anlamak*, Ankara: Phoenix Yayınevi, s.539-561
- Çınar, Tayfun, Bülent Duru, Can Umut Çiner, Ozan Zengin (2013), *Belediyenin Sınırları*, Ankara:TODAİE
- Çınar, Tayfun, Can Umut Çiner, Ozan Zengin (2009), *Büyükşehir Yönetimi: Bütünleştirme Süreci*, Ankara: TODAİE
- Çiçek, Cuma (2019), “Kürt Siyaseti ve Yerel Yönetimler”, *Yerel Yönetimler/ Neyi Seçmek*, *Birikim Dergisi*, S. (358-359):75-78

- Çitçi, O., Örsan Akbulut, Sonay Bayramoğlu, Mustafa Şener, Hüseyin yayman (2001), Yerel Seçimler Panoraması 1963-1999, Ankara: TODAİE Yayınları
- Doğan, Ali Ekber (2007), Eğreti Kamusalılık: Kayseri Örneğinde İslamcı Belediyecilik, İstanbul: İletişim Yayınları
- Doğan, Ali Ekber (2010), “Neoliberal İslamcıların Belediyelerde 15 Yılı: Süreklilik ve Değişim”, Kentleşme ve Yerel Yönetim Sempozyumu, 20-21 Şubat Ankara, Şehir Plancıları Odası Yayını, s.45-53
- Engels, Friedrich (1997), İngiltere’de Emekçi Sınıfın Durumu, Ankara: Sol Yayınları
- Engels, Friedrich (2019), “Engels to Friedrich Adolph Sorge, 1863” https://www.marxists.org/archive/marx/works/1893/letters/93_01_18.htm, (2019)
- Erder, Sema ve Nihal İncioğlu (2013), “AKP Döneminde Yerelleşme ve Yeniden Merkezleşme Bağlamında Yeni Büyükşehir Yasası: Yerel Siyasette 2004’ten Beri Neler Oldu?”, Birikim Dergisi, S.296, s.23-32
- Ersoy, Melih (1989), “Tarihsel Perspektif İçinde Türkiye’de Merkezi Yönetim-Yerel Yönetim İlişkiler”, ODTÜ Mimarlık Fakültesi Dergisi, s.45-66
- Franke, Richard ve Barbara Chasin (1995), Çev. Sinemilioğlu, M. O., “Kerala Eyaleti (Hindistan); Bir Sosyal Adalet Modeli”, Planlama Dergisi, 2004/3: 75-79
- Gehrke, Jules (2016), “A Radical Endeavor: Joseph Chamberlain and the Emergence of Municipal Socialism in Birmingham”, American Journal of Economics and Sociology, Vol. 75:23-57
- Gentro, Tarso ve Ubiratan De Souza (1999), Porto Alegre: Özgün Bir Belediyecilik Deneyimi, İstanbul: WALD Demokrasi Kitaplığı
- Gundle, Stephen (1986), “Models and Crises of Communist Local Government in Italy”, Marxist Local Governments in Western Europe and Japan, London: F. Pinter Publishers, s.66-96
- Güler, Ayman Güler (2006), Yerel Yönetimler: Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım, Ankara: İmge Yayınevi
- Güler, Mahmut (2004), “Türkiye’de Toplumcu Belediyecilik Anlayışının Evrimi”, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
- Güler, Mahmut (2009), “Sosyal Demokrat Belediyelerin 1989-1994 Deneyimini Toplumcu Belediyecilik Üzerinden Değerlendirmek”, Toplumcu Belediyecilik, İstanbul: Kalkedon Yayınları, s.233-269
- Gülöksüz, Yiğit ve İlhan Tekeli (1990), “1973-1980 Dönemi ve 1980 Dönem Belediyeciliği”, Türkiye Belediyeciliğinde 60. Yıl: Uluslararası Sempozyum, Bildiri ve Tartışmalar, ABŞB Yayınları, s.373-382
- Gündoğlu, İbrahim (2013), “Batıda Antikapitalist Yerellikler, Politikalar ve Sonuçlar”, Devrimci Halkçı Yerel Yönetimler, İstanbul: Patika Yayınları, s.137-151
- Gyford, John (1985), The Politics of Local Socialism, (London: G. Allen and Unwin): 5-11

- Hancox, Dan (2016), *Dünyaya Kafa Tutan Köy*, İstanbul: Metis Yayınları
- Harvey, David (2012), *Sermayenin Mekanları*, İstanbul: Sel Yayınları
- Hatipoğlu, Atakan (2012), “CHP’nin İdeolojik Dönüşümü”, İstanbul: Kaynak Yayınları
- Hoca, Enver (1988), *Avrupa Komünizmi Anti-Komünizmdir*, Ankara: Yurt Yayınları
- Kara, Melik (1998), “Devrimcilerin Marksizmi: Politik Solda Ayrım Çizgileri”, *Teori ve Politika*, S. 12: 30-53
- Kaygusuz, Özlem (2009), “Türkiye AB İlişkilerinin ‘Mobius’ Şeridi, AKP Reformculuğu ve AB Çok Kültürlülüğü”, *AKP Kitabı Bir Dönüşümün Bilançosu*, Ankara: Phoenix Yayınevi, s.410-438
- Knapp, Andrew (1986), “A Receding Tide? France’s Communist Municipalities”, *Marxist Local Governments in Western Europe and Japan*, London: F. Pinter Publishers, s.119-152
- Knotter, Ad (2011), “Little Moscows in Western Europe: The Ecology of Small Place Communism”, *IRSH.*, V.56:475-510
- Konuk, Çetin (1998), “Türkiye Solunun Tarihsel ve Politik Gerilimleri”, *Teori ve Politika*, S.12
- Lenin, Vladimir İlic (1994), *Seçme Eserler: 1905-1907 Devrimi*, Ankara: İnter Yayınları
- Lenin, Vladimir İlic (2013), *Marksizmin Üç Kaynağı*, Ankara: Sol Yayınları
- Leopol, Elen ve David Mcdonald (2012), “Municipal Socialism Then and Now: Some Lessons for the Global South”, *The World Quarterly*, V.33: 1837-1853
- Marks, Karl, Friedrich Engels, Vladimir İlic Lenin (1977), *Paris Komünü Üzerine*, Ankara: Sol Yayınları
- Mengi, Ayşegül (2007), “Avrupa Birliği’ne Uyum Sürecinde Yerel Yönetimlerle İlgili Düzenlemeler”, *Yerellik ve Politika: Küreselleşme Sürecinde Yerel Yönetimler*, Ankara: İmge Yayınları, s.101-117
- Müftüoğlu, Oğuz (2000), *Geçmiş Aşabilmek*, İstanbul: Birleşim Yayınları
- Nimtz, Agust (2018), *Lenin’in Seçim Stratejisi: Cilt 2*, İstanbul: Yordam Yayınları
- Okuyan, Kemal (2014), “Solcu Yerel Yönetim”, <https://haber.sol.org.tr/yazarlar/kemal-okuyan/solcu-yerel-yonetim-88101>, (19.02.2014)
- Özbudun, Sibel (2011), *Devrimci Halkçı Yerel Yönetimler Sempozyum Deşifreleri*, Ankara: ABEM
- Özbudun, Sibel (2012), *Devrimci Halkçı Yerel Yönetimler Çalıştay Deşifreleri*, Ankara: İMO
- Özdemir, Ahmet (2019), “Ordu Fatsa Deneyimi”, *Devrimci Halkçı Yerel Yönetim Deneyimleri: Topraktan Göğe*, İstanbul: Sancı Yayınları, s.50-81

- Özgüden, Doğan (2019), “Yerel seçimlerin 56 Yıllık Kızıl Çizgisi”, <https://artigercek.com/yazarlar/doganozguden/yerel-secimin-56-yillik-kizil-cizgisi>, (25.01.2019)
- Özgül, Can Giray (2017), “Türkiye’de Beledileştirme Politikası”, Ankara Üniversitesi Türk İnkılâp Tarihi Enstitüsü Atatürk Yolu Dergisi Sayı: 61, Güz 2017, s. 249-268
- PCC, (2019), “How We Built Community Wealth in Preston”, <https://cles.org.uk/tag/the-preston-model/>, (2019)
- Russell, Bert (2019), “Municipal What?: Reflections on municipalism in the 21st century”, <http://urbaninstitute.group.shef.ac.uk/municipal-what-reflections-on-municipalsocialism-in-the-21st-century>, (2019)
- Sancaktar, Caner (2015), Özyönetim Düşüncesi, İstanbul: Ayrıntı Yayınları
- Serter, Gencay (2018), “Türkiye’de 1980 Sonrası Neoliberal Dönemde İktidar-Mekan İlişkisi ve Neoliberal Kentin İnşası”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi
- Somel, Ali (2015), “Toplumcu Belediye: Nam-ı Diğer Belediye Sosyalizmi”, Mülkiye Dergisi, S.39: 199-207
- Sönmez, Mustafa (2015), Ak Faşizmin İnşaat İskelesi, Ankara: Notabene Yayınları
- Şengül, Tarık (2001), Kentsel Çelişki ve Siyaset, İstanbul: WALD Yayınları
- Şengül, Tarık (2018), “1968 Yerel Seçimleri CHP’ye ne söylüyor?”, <https://www.birgun.net/haber/1968-yerel-secimleri-chp-ye-ne-soyluyor-235008>, (10.28.2018)
- Taşkın, Yüksel (2009), “Türkiye’de Sınıfsal Yeniden Yapılanma, AKP ve Muhafazakar Popülizm”, AKP Yeni Sağ Mı?, Ankara: Dipnot Yayınları, s.155-179
- Taşkın, Yüksel (2013), “Merkeziyetçi Saldırı Karşısında Yerinden Yönetim Arayışı ve Sol”, Birikim Dergisi, S. 296: 14-23
- Tekeli, İlhan (2011), Cumhuriyetin Belediyecilik Öyküsü (1923-1990), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları
- Tezel, Yahya Sezai (1979), “Demokrasi ve Belediyeler”, Toplumcu Düşün, S.8: 185-198
- Thompson, Matthew (12.07.2019), “What’s so new about New Municipalism?”, Progress in Human Geography: 1-26, <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/0309132520909480>, (2019)
- TİP (2019), “Demokratikleşme için plan : 1978-1982” <https://acikerisim.tbmm.gov.tr/xmlui/handle/11543/2541>, (2019)
- Türkel, Tekin (2013), “Dersim/Mazgirt Belediyesi”, Devrimci Halkçı Yerel Yönetimler, İstanbul: Patika Yayınları, s. 199-205
- Türkiye Belediyeler Birliği (2015), “Genel İstatistikler”, <http://www.tbb.gov.tr/belediyelerimiz/istatistikler/genel-istatistikler/> (19.09.2015).

Uzgel, İlhan (2009), “AKP: Neoliberal Dönüşümün Yeni Aktörü”, AKP Kitabı Bir Dönüşümün Bilançosu, Ankara: Phoenix Yayınevi

Yerasimos, Stefanos (1980), Türkiye Tarihi Üzerine, İstanbul: Gözlem Yayınları, C.3

Yıldırım, Selahattin (1990), “Yerel Yönetim ve Demokrasi”, Türkiye Belediyeciliğinde 60. Yıl: Uluslararası Sempozyum, Bildiri ve Tartışmalar, ABŞB Yayınları, s.7-44

Zedung, Mao (2000), Seçme Eserler, İstanbul: Kaynak Yayınları, C.6

EVALUATION OF SOCIALIST MUNICIPALISM POLICIES THROUGH THE EXAMPLE OF OVACIK MUNICIPALITY

Abstract

In the context of Turkey, the concept of “socialist municipalism” emerged in the 1970’s, as the various practices of a number of Republican People's Party municipalities were formulated into a body of approaches and principles. In the global literature concerning urbanisation and local government, “socialist municipalism” does not have an exact conceptual equivalent. Nevertheless, it entails five basic principles which have been formed in light of the municipal experiences of left-wing/socialist organisations on a global scale, as well as the political struggles in our country and others. These principles are: Democratic participation; a unitary/integrating approach; production; the creation of funds, and the regulation of consumption. A number of Republican People's Party municipalities that were won in the 1973 election, primarily those of İstanbul, Ankara, and İzmit, as the well as the later Fatsa experience are considered as examples of “socialist municipalism” The military coup of 1980 prevented the further development of socialist struggle in Turkey and put an end to examples of “socialist municipalism” heralding the rise of neoliberal approaches to local government. Over the course of the period of neoliberal municipal government spearheaded by the likes of Motherland Party, Social Democratic Populist Party, Welfare Party, and the Justice and Development Party, there was an attempt at erasing the production oriented approach of “socialist municipalism” During this entire process, it was only between the years 1989-1994 that a number of Social Democratic Populist Party municipalities embraced something called “socialist municipalism” which prioritised the deliverance of services to the labouring classes and enabled these segments of society a partial share of local resources. However, a closer look at the discourses and practices characterising the SHP era shows that the policies of this period did not move beyond the boundaries of neoliberal municipalism.

A new process began at the turn of the 21st century, as many left-wing/socialist organisation started paying particular attention to local elections and questions of local government. In connection to this, a number of district municipalities were won by left-wing/socialist organisations, though none of them lasted for more than two terms. On the other hand, none of these municipal experiences during the last years have achieved as great countrywide renown as the municipality of Ovacık. The purpose of this article is to analyse the case of the Ovacık experience and discuss the conditions for the realisation of “socialist municipalism” today. I will start by looking at revolutionary and reformist socialist examples of “socialist municipalism” in order to trace its historical trajectory of development in Turkey and the wider world, before proceeding to discuss the political-administrative, socio-cultural, economic, and urban/environmental policies of the Ovacık municipality.

Keywords: Socialist Municipalism, Ovacık Municipality, Socialism, Local Governments